

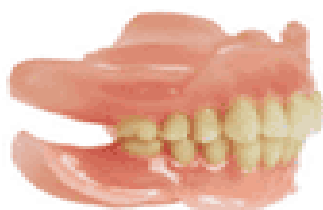

Διονύση Σωτηρόπουλου

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΠΡΟΣΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Αθήνα 2006

ΔΙΟΝΥΣΗ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΟΔΟΝΤΟΠΡΟΣΘΕΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Αθήνα 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κάθε ιδιωτική επιχείρηση, μικρή ή μεγάλη, επιδιώκει να είναι βιώσιμη, κερδοφόρα, και ανταγωνιστική, να είναι με λίγα λόγια αποδοτική.

Η αποδοτικότητα όμως μιας επιχείρησης, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητά της, η οποία επηρεάζεται κυρίως, από τα χαρακτηριστικά των προϊόντων της (ποιότητα, τιμή), τις πιστωτικές διευκολύνσεις, την αξιόπιστη παράδοση κ.λπ..

Τα προϊόντα κάθε επιχείρησης, αποτελούν τα αντικείμενα στα οποία καταλήγει η παραγωγή, είναι δηλαδή ένα τεχνικό αποτέλεσμα, για την παραγωγή των οποίων, καταναλώνονται πρώτες και βοηθητικές ύλες, ανθρώπινη εργασία και γίνεται χρήση των παραγωγικών μέσων και όλου του μηχανισμού της επιχείρησης. Καταναλώνονται δηλαδή κεφάλαια, που συνιστούν το κόστος παραγωγής τους.

Αποτελεί συνεπώς το κόστος την οικονομική έκφραση του προϊόντος, δείχνει πόσα χρήματα ξόδεψε η επιχείρηση, για την παραγωγή του.

Η γνώση του κόστους βοηθά τον επαγγελματία, δίνοντάς του πληροφορίες και στοιχεία, που συμβάλουν στον έλεγχο των δαπανών στην παραγωγή, στη λήψη διορθωτικών μέτρων και στην αναγκαία πληροφόρηση για επιχειρηματική δράση, όχι μόνο στην παραγωγική διαδικασία, αλλά και εκτός παραγωγής.

Με αυτά τα δεδομένα, το κόστος αποτελεί έναν σπουδαίο δείκτη, που δίδει την δυνατότητα σε κάθε επιχείρηση, να εξετάσει την οικονομική της λειτουργία, συγκρίνοντάς την με άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις, αλλά και με την παραγωγή από την ίδια, του ιδίου προϊόντος, σε διαφορετικό χρόνο.

Με βάση τα πάρα πάνω, η κοστολόγηση των παραγομένων προϊόντων, αποτελεί την βάση για τον καθορισμό της τιμής διάθεσής τους από κάθε εργαστήριο, αλλά και για την έκδοση του προβλεπόμενου με τον νόμο 1666/86 κλαδικού τιμολογίου κατωτάτων ορίων, που περιλαμβάνει το κόστος συν λογικό κέρδος.

Στην περίπτωση κλαδικής κοστολόγησης, επειδή το κόστος ποικίλει μεταξύ των εργαστηρίων, τα κόστη που λαμβάνονται υπόψη, πρέπει να είναι, τα γενικώς παραδεκτά.

Με την πεποίθηση, ότι η γνώση του κόστους οδηγεί σε υγιή πολιτική τιμών, γράφω το εγχειρίδιο αυτό, που δεν αποτελεί προϊόν επιστημονικής γνώσης, αλλά πολυετούς μελέτης της σχετικής βιβλιογραφίας, και πρακτικής εφαρμογής της, με στόχο να καταστεί βοήθημα κάθε συναδέλφου, στην κοστολόγηση των προϊόντων που κατασκευάζει και μέσο που θα οδηγήσει στον ορθολογισμό των διαδικασιών μέσα από τις οποίες παίρνουμε σοβαρές αποφάσεις, όπως η τιμολόγηση των εργασιών μας.

Με το εγχειρίδιο αυτό, δεν κοστολογούνται τα οδοντοπροσθετικά προϊόντα, αλλά παρουσιάζεται ο τρόπος κοστολόγησής τους, προκειμένου να διευκολυνθεί κάθε εργαστηριούχος, που το επιθυμεί, να υπολογίσει το δικό του κόστος παραγωγής, έχοντας υπόψη του, ότι η λογιστική του κόστους, δεν μαθαίνεται μόνο στα θρανία ή από τα βιβλία, αλλά ολοκληρώνεται στην πράξη, γιατί είναι 50% θεωρία και 50% τεχνική της πείρας.

Εάν παρομοιάσουμε τη λογιστική του κόστους με μία «βάρκα με κουπιά», τότε η λογιστική είναι η «βάρκα», το ένα της κουπί οι «γνώσεις» και το άλλο της «η πείρα».

Διονύσης Σωτηρόπουλος
e-mail: d.a.sotiropoulos@gmail.com

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Εισαγωγή	7	
	1.1	Οικονομικές ανάγκες	7
	1.2	Διάκριση οικονομικών αναγκών	7
	1.3	Αγαθά διάκριση αγαθών	7
2.	Συντελεστές παραγωγής	9	
	2.1	Εργασία	9
	2.2	Κεφάλαιο	9
	2.3	Επιχειρηματικότητα	9
3.	Επιχείρηση – έννοια	10	
	3.1	Ίδρυση επιχειρήσεων	11
4.	Επιχειρηματικές λειτουργίες	12	
	4.1	Χρηματοπιστωτική λειτουργία	12
	4.2	Λειτουργία εφοδιασμού	12
	4.3	Τεχνική και παραγωγική λειτουργία	12
	4.4	Λειτουργία της διάθεσης	13
	4.5	Διοικητική λειτουργία	13
5.	Επιδιώξεις επιχείρησης	14	
	5.1	Αποτελεσματικότητα	14
	5.2	Οικονομική αποδοτικότητα	14
	5.3	Παραγωγικότητα	15
6.	Λογιστική παρακολούθηση	16	
	6.1	Περιουσία – ισολογισμός	16
	6.2	Ερμηνεία και μορφές ισολογισμού	17
7.	Λογιστική του κόστους	19	
	7.1	Κόστος	19
	7.2	Σκοπός προσδιορισμού του κόστους	20
8.	Ανάλυση συντελεστών κόστους	21	
	8.1	Πάγια αποσβέσεις	21
	8.1.1	Τρόπος υπολογισμού αποσβέσεων	22
	8.1.2	Παραδοχή χρονικής διάρκειας χρήσης του παγίου	22
	8.1.3	Αξία παγίου	22
	8.1.4	Μέθοδος απόσβεσης	22
	8.1.5	Εφαρμογή της αρχής της οικονομικής ισοδυναμίας	24
	8.2	Χρηματοπιστωτικό κόστος	27
	8.3	Κόστος λειτουργίας	28
	8.4	Εργατοτεχνικό κόστος	28
	8.5	Κόστος μη παραγωγικά απασχολομένων	29
	8.6	Υπολογισμός κόστους παραγωγικά και μη εργαζομένων	29
	8.7	Κόστος υλικών	30

8.8	Φόροι	31
9.	Μέθοδοι κοστολόγησης	32
9.1	<i>Κοστολόγηση μη τυποποιημένης παραγωγής</i>	32
9.2	<i>Παρεπόμενη παραγωγή</i>	33
10.	Οδοντοπροσθετικά προϊόντα – ποιότητα – προϋποθέσεις	34
11.	Παραδοχές προϋπολογιστικής κοστολόγησης	35
12.	Εφαρμογή προϋπολογιστικής κοστολόγησης	36
12.1	<i>Καταγραφή και αποτίμηση παγίων</i>	36
12.1.1	<i>Πάγιες εγκαταστάσεις</i>	36
12.1.2	<i>Κόστος ίδρυσης</i>	37
12.1.3	<i>Κόστος κτήσης βασικού εξοπλισμού</i>	37
12.1.4	<i>Κόστος κτήσης μηχανολογικού εξοπλισμού</i>	38
12.1.5	<i>Κόστος κτήσης εργαλείων</i>	38
12.1.6	<i>Συνολικό κόστος επένδυσης</i>	39
12.2	<i>Κόστος λειτουργίας</i>	40
12.3	<i>Εργατοτεχνικό κόστος</i>	40
12.4	<i>Κόστος μη παραγωγικά εργαζομένων</i>	41
12.5	<i>Χρηματοπιστωτικό κόστος</i>	42
12.6	<i>Καταγραφή τεχνικών προδιαγραφών</i>	42
12.7	<i>Προϋπολογισμός χρόνου απασχόλησης ανά μονάδα προϊόντος</i>	43
12.8	<i>Προϋπολογισμός ετήσιας παραγωγής</i>	44
13.	Επιμερισμός κόστους	46
14.	Παράρτημα	49
14.1	<i>Πίνακας αμοιβών 2005 των οδοντοτεχνιτών με βάση τη Συλλογική Σύμβαση</i>	51
14.2	<i>Πίνακας αμοιβών 2005 των βοηθών οδοντοτεχνιτών με βάση τη Συλλογική Σύμβαση</i>	52
14.3	<i>Πίνακες αποζημίωσης εργατοτεχνίτη & υπαλλήλου.</i>	53
14.4	<i>Πίνακας κανονικής άδειας</i>	54
14.5	<i>Πληθωρισμός στην Ελλάδα</i>	54
14.6	<i>Εξέλιξη της αξίας της νομισματικής μονάδας της Ελλάδος</i>	55
15.	Βιβλιογραφία	57

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Επειδή το εγχειρίδιο αυτό, δεν απευθύνεται σε ειδικούς περί τα οικονομικά, αλλά σε επαγγελματίες με λίγες σχετικά γνώσεις, θεωρώ αναγκαίο να αναφερθώ εισαγωγικά στις βασικές οικονομικές έννοιες που σχετίζονται με το αντικείμενο, προκειμένου να καταστούν ευκολότερα κατανοητοί οι όροι και το περιεχόμενό τους.

1.1 Οικονομικές ανάγκες

Είναι γνωστό, πως για την επιβίωσή του ο άνθρωπος, καταναλώνει διαρκώς αγαθά και υπηρεσίες, ανάλογα με τις ανάγκες του, αλλά και βάση του επηρεασμού του από το κοινωνικό περιβάλλον.

Στην αρχαιότητα ο άνθρωπος ικανοποιούσε τις ανάγκες του με έτοιμα ακατέργαστα φυσικά προϊόντα (κυρίως τροφές), γι' αυτό και προσαρμόζε τη διαβίωσή του σε αυτά τα δεδομένα, με την εγκατάστασή του κοντά στις πηγές των αγαθών, έχοντας μικρή ή μεγάλη εξάρτηση από τα άλλα μέλη της ομάδας στην οποία ανήκε. Με την πάροδο των αιώνων οι ανθρώπινες κοινωνίες έγιναν ιδιαίτερα πολύπλοκες και αυξήθηκε δραματικά η αλληλεξάρτηση των μελών τους.

Στην σύγχρονη εποχή ο άνθρωπος γνωρίζει να χρησιμοποιεί τα μέσα και τις μεθόδους παραγωγής, προκειμένου να παράγει αγαθά, στην ποιότητα και ποσότητα που απαιτείται, για κάλυψη των καθημερινά αυξανόμενων αναγκών του.

Η παραγωγή των αγαθών αυτών, γίνεται μέσω οικονομικών διαδικασιών, γι' αυτό οι ανάγκες αυτές ονομάζονται οικονομικές ανάγκες.

1.2 Διάκριση οικονομικών αναγκών

Οι οικονομικές ανάγκες διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες. π.χ. βιοτικές ή φυσικές ανάγκες, κοινωνικές, πολιτισμικές και λοιπές ανάγκες.

Στις βιοτικές ή φυσικές ανάγκες περιλαμβάνονται εκείνες που η ικανοποίησή τους είναι απαραίτητη για την επιβίωσή μας.

Οι κοινωνικές ανάγκες προκαλούνται από το ότι είμαστε μέλη ενός συγκεκριμένου κοινωνικού περιβάλλοντος, το οποίο έμμεσα μας επιβάλλει έναν ορισμένο τρόπο ζωής.

Οι πολιτισμικές ανάγκες προσδιορίζονται από το γενικότερο πολιτισμικό πλαίσιο της κοινωνίας μας.

Μπορεί κανείς να κάνει και άλλες διακρίσεις των αναγκών, π.χ. σε ατομικές, συλλογικές, καταναλωτικές, σε ανάγκες παραγωγής κ.λπ.

1.3 Αγαθά - Διάκριση αγαθών

Αναφέρθηκε παραπάνω ότι για την ικανοποίηση των διαφόρων αναγκών απαιτείται η χρησιμοποίηση αγαθών. Τα αγαθά διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες, όπως:

1. Σε οικονομικά και σε ελεύθερα αγαθά

Τα οικονομικά αγαθά, αποτελούν την πλειοψηφία των αγαθών και είναι ανάγκη να παραχθούν με τη χρησιμοποίηση παραγωγικών πόρων.

Τα ελεύθερα αγαθά, που είναι πολύ λίγα, δεν χρειάζεται να παραχθούν (π.χ. ο ατμοσφαιρικός αέρας και το νερό της θάλασσας), και οι ποσότητές τους είναι

μεγαλύτερες από εκείνες που μας χρειάζονται, για να ικανοποιήσουμε τις αντίστοιχες ανάγκες μας

2. Σε υλικά και σε άυλα αγαθά

Υλικό αγαθό είναι κάθε υλικό αντικείμενο που μπορεί να ικανοποιεί άμεσα ή έμμεσα ανθρώπινες ανάγκες, δηλαδή να παρέχει χρησιμότητα.

Άυλο αγαθό είναι κάθε μη υλικό μέσο, που επίσης μπορεί να ικανοποιεί άμεσα ή έμμεσα ανθρώπινες ανάγκες.

3. Σε καταναλωτικά και σε κεφαλαιουχικά αγαθά

Τα καταναλωτικά αγαθά έχουν την ικανότητα να ικανοποιούν ανθρώπινες ανάγκες όταν χρησιμοποιούνται.

Τα κεφαλαιουχικά αγαθά δεν ικανοποιούν άμεσα ανθρώπινες ανάγκες, αλλά χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αγαθών που θα ικανοποιήσουν τέτοιες ανάγκες π.χ. ο μηχανολογικός εξοπλισμός εργαστηρίων.

4. Σε αναλώσιμα και σε διαρκή αγαθά

Τα αναλώσιμα αγαθά μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο μια φορά για την ικανοποίηση μιας συγκεκριμένης ανάγκης (π.χ. τα είδη διατροφής).

Τα διαρκή αγαθά, από την άλλη μεριά, ικανοποιούν τις ανάγκες μας παρέχοντας υπηρεσίες για μεγάλο χρονικό διάστημα (π.χ. κατοικίες, τεχνητά δόντια, κ.λπ.).

5. Σε τελικά και ενδιάμεσα αγαθά

Τελικά αγαθά είναι εκείνα που έχουν πάρει την τελική μορφή τους, με την οποία τα χρησιμοποιούμε για την ικανοποίηση αναγκών μας.

Τα ενδιάμεσα αγαθά δεν έχουν πάρει ακόμα την τελική τους μορφή, αλλά βρίσκονται στο στάδιο της επεξεργασίας.

2. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Όπως ήδη αναφέρθηκε, για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών, απαιτούνται ποσότητες αγαθών, που για να παραχθούν, χρειάζεται να χρησιμοποιηθούν παραγωγικοί πόροι, δηλαδή παραγωγικά μέσα που ονομάζονται συντελεστές παραγωγής.

Οι περισσότεροι οικονομολόγοι θεωρούν ως παραγωγικούς συντελεστές την εργασία, το κεφάλαιο (γη, κτήρια, κεφαλαιουχικά αγαθά) και αρκετοί χαρακτηρίζουν ως χωριστό παραγωγικό συντελεστή και την επιχειρηματικότητα.

2.1 Η εργασία

Περιλαμβάνει όλες τις ανθρώπινες προσπάθειες, νοητικές και σωματικές, που καταβάλλονται για να παραχθούν αγαθά και υπηρεσίες. Αυτοί που θέλουν και μπορούν να καταβάλουν τέτοιες προσπάθειες αποτελούν το εργατοτεχνικό και υπαλληλικό δυναμικό.

Η εργασία μπορεί να αμείβεται με την καταβολή μισθού, ημερομίσθιου, ποσοστού επί της παραγωγής, κατ' αποκοπή ποσού κ.λπ.

Ως εργασία δεν θεωρείται η απασχόληση κάποιου με κάτι, μόνο για ψυχική του ικανοποίηση, χωρίς να παράγεται οικονομικό αγαθό. π.χ. τα παιδιά που παίζουν ποδόσφαιρο δεν εργάζονται, αλλά ψυχαγωγούνται, οι επαγγελματίες όμως ποδοσφαιριστές εργάζονται, γιατί παράγουν θέαμα, για το οποίο το κοινό πληρώνει.

Η εργασία θεωρείται πρωτογενής συντελεστής, γιατί χωρίς αυτήν τίποτα δεν μπορεί να παραχθεί και να φτάσει στον τελικό χρήστη. Ακόμα και τα άγρια χόρτα, κάποιος πρέπει να τα μαζέψει και να τα φέρει στην αγορά, για πώληση.

2.2 Το κεφάλαιο

Το κεφάλαιο δεν είναι πρωτογενής συντελεστής αλλά παραγωγικό μέσο που έχει το ίδιο παραχθεί. Είναι δηλαδή παράγωγος συντελεστής.

Ως κεφάλαιο θεωρούνται τα κτίρια και γενικά οι κατασκευές, οι εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τα εργαλεία οι συσκευές, τα έπιπλα, τα αποθέματα υλών κ.λπ.

Τα κτίρια, τα μηχανήματα κ.λπ. αποτελούν το πάγιο κεφάλαιο, ενώ τα αποθέματα οι απαιτήσεις, οι καταθέσεις και το ταμείο αποτελούν το κυκλοφορούν κεφάλαιο.

Η αμοιβή του κεφαλαίου είναι γνωστή ως τόκος. Ο τόκος αποτελεί την αμοιβή των ιδιοκτητών του κεφαλαίου. Όταν εκφράζεται ως ποσοστό επί τις εκατό ανά χρονική μονάδα, η αμοιβή του κεφαλαίου ονομάζεται επιτόκιο.

2.3 Η επιχειρηματικότητα

Είναι η ανθρώπινη ικανότητα του να συνδυάζει κανείς τους παραγωγικούς συντελεστές, για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Ο επιχειρηματίας παίρνει τις βασικές αποφάσεις για την επιχείρηση και αναλαμβάνει οικονομικούς κινδύνους που συνεπάγεται η λειτουργία της. Η αμοιβή της επιχειρηματικότητας είναι το κέρδος.

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ - ΕΝΝΟΙΑ

Τέσσερα είναι τα βασικά στοιχεία που απαρτίζουν την έννοια της επιχείρησης.

1. το στοιχείο της οργάνωσης (σε αντιδιαστολή προς την συμπτωματική προσπάθεια)
2. το στοιχείο της συναλλαγής (υπό την έννοια ότι η επιχείρηση παράγει και διαθέτει ένα αγαθό ή προϊόν με αντάλλαγμα)
3. το στοιχείο κέρδους (αντικειμενικός σκοπός, προς χάρη του οποίου δημιουργείται και συνεχίζει να υπάρχει κάθε επιχείρηση)
4. το στοιχείο κίνδυνος. (ο επιχειρηματικός κίνδυνος, που νομιμοποιεί το κέρδος).

Μετά από αυτά τα στοιχεία μπορούμε να πούμε ότι η επιχείρηση είναι μια οργανωμένη προσπάθεια ανθρώπων, που αποβλέπει σε επαναληπτικά πραγματοποιούμενο κέρδος από συναλλαγές και προϋποθέτει ανάληψη κινδύνου".

Η παραγωγή της επιχείρησης, είναι χωρίς αμφιβολία, μια διαδικασία τεχνολογική, από την άποψη ότι με την χρήση κάποιων παραγωγικών μέσων και της ανθρώπινης εργασίας μετασχηματίζει προϊόντα, κατασκευάζοντας νέα, στην μορφή, το είδος και την ποιότητα που τα χρειάζεται ο καταναλωτής.

Είναι λοιπόν καταρχάς η επιχείρηση ένας τεχνολογικός οργανισμός.

Για την παραγωγή των προϊόντων της, καταναλώνει αξίες, παράγοντας πάντα νέες, μεγαλύτερες αυτών που καταναλώθηκαν (κόστος πρώτων υλών = αρχική αξία) + εργασία για κατασκευή νέου προϊόντος + κόστος μέσων παραγωγής κ.λπ. + κέρδος = νέα αξία.

Είναι συνεπώς από την φύση της η επιχείρηση και μια οικονομική μονάδα, αφού διαθέτη κεφάλαια και με την χρήση τους, παράγει οικονομικά αποτελέσματα.

Επειδή ο φορέας της επιχείρησης, μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που συναλλάσσεται με τους τρίτους, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι νόμοι, έχει και νομική οντότητα.

Επιχείρηση λοιπόν θεωρείται, κάθε οικονομική και τεχνολογική μονάδα που αποκτά τις προϋποθέσεις λειτουργίας της, τις επεξεργάζεται και παράγει τα προϊόντα της, συνδυάζοντας τους συντελεστές παραγωγής (κεφάλαιο, εργασία, επιχειρηματικότητα), τα οποία πωλεί στην αγορά, με σκοπό την απόκτηση κέρδους, επιδιώκοντας την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος, με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Παράλληλα, κάθε επιχείρηση, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, αφού με την λειτουργία της προσφέρει θέσεις απασχόλησης και φορολογούμενη εισφέρει στον κρατικό προϋπολογισμό.

Είναι συνεπώς η επιχείρηση: Μια οντότητα, με τεχνική, οικονομική και νομική αυτοτέλεια, που διαθέτει περιουσία και με αυτήν παράγει προϊόντα, που πωλεί στην αγορά, με σκοπό το κέρδος, συμβάλλοντας στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με την λογιστική, η επιχείρηση αποτελεί μια Λογιστική Μονάδα, εκλαμβάνεται ως "ανεξάρτητος και αυτοτελής οργανισμός" που "γεννιέται, αναπτύσσεται και πεθαίνει".

Συνεπώς, ότι περιουσιακά στοιχεία έχει εισφέρει ο ιδιοκτήτης της, κατά την ίδρυσή της ή κατά την διάρκεια λειτουργία της, τα εμφανίζει η επιχείρηση λογιστικά, ως υποχρεώσεις της προς αυτόν, δεδομένου ότι τον θεωρεί "ξένο" χρηματοδότη της.

Την υποχρέωσή της αυτή προς τον ιδιοκτήτη της, την παρουσιάζει στην κατηγορία των υποχρεώσεών της, δηλαδή στο Παθητικό.

3.1 Ίδρυση επιχειρήσεων

Αναφέρθηκε προηγουμένως, πως η επιχείρηση (ανεξαρτήτως νομικής μορφής), είναι ένας αυτοτελής οργανισμός, που γεννιέται, αναπτύσσεται και πεθαίνει.

Δεδομένης λοιπόν της αυτοτέλειας των επιχειρήσεων ας παρακολουθήσουμε τις διάφορες φάσεις ζωής μιας επιχείρησης, από την ίδρυσή της μέχρι την διάλυσή της:

1. Ίδρυση
Στο σημείο αυτό ο επενδυτής εφοδιάζει την επιχείρηση με ένα χρηματικό ποσό που αποτελεί το κεφάλαιο της επιχείρησης
2. Εγκατάσταση
Κατά την περίοδο εγκατάστασης ένα μέρος του κεφαλαίου μετασχηματίζεται σε συγκεκριμένα μέσα παραγωγής, όπως: επαγγελματική στέγη, κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, μελέτες, άδειες, εγγυήσεις κ.λπ.
3. Ετοιμότητα λειτουργίας
Στην φάση της ετοιμότητας για λειτουργία, μέρος του υπολοίπου των μετρητών διατίθεται για προμήθεια πρώτων και βοηθητικών υλών. Στο χρονικό αυτό σημείο, το κεφάλαιο με το οποίο εφοδιάσθηκε κατά την ίδρυσή της η επιχείρηση, προσέλαβε τρεις μορφές συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων όπως:
α. των παγίων, β. των υλικών, γ. των μετρητών.
4. Λειτουργία
Κατά την διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης, μέρος των μετρητών διατίθεται για μισθούς, ασφάλιστρα, προβολή της επιχείρησης, για ηλεκτρισμό, επικοινωνία, ύδρευση και λοιπές λειτουργικές δαπάνες. Από τα υλικά και με την εργασία παράγονται προϊόντα τα οποία πωλούμενα εισφέρουν έσοδα, με τα οποία ανακυκλώνεται η παραγωγική διαδικασία.
5. Διάλυση
Κατά την διάλυση της επιχείρησης, γίνεται εκκαθάριση, ρευστοποιούνται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, εισπράττονται οι οφειλές των πελατών, πληρώνονται οι προμηθευτές και γενικά όσοι έχουν λαμβάνειν και ότι κεφάλαιο απομένει επιστρέφεται στον επενδυτή.

4. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Κάθε επιχείρηση, προκειμένου να ανταποκριθεί στον σκοπό ίδρυσή της εφοδιάζεται, οργανώνει την παραγωγική της διαδικασία, διαθέτει τα προϊόντα της κ.λπ. ακολουθεί δηλαδή ορισμένες διαδικασίες, τις οποίες και επαναλαμβάνει καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της, γι' αυτό και ονομάζονται λειτουργίες.

Όπως και κάθε ζωντανός οργανισμός, που αποτελείται από ένα σύνολο οργάνων τα οποία με την αρμονική τους λειτουργία του εξασφαλίζουν την ανάπτυξη και την διατήρησή του στην ζωή, έτσι και οι λειτουργίες της επιχείρησης πρέπει να εναρμονίζονται κατάλληλα, προκειμένου η επιχείρηση ως ενιαίο σύνολο, να λειτουργεί απρόσκοπτα.

Οι λειτουργίες κάθε επιχείρησης ποικίλλουν ανάλογα με τη φύση της, βασικά όμως συναντά κανείς τις κατωτέρω 5 λειτουργίες:

4.1 Χρηματοπιστωτική λειτουργία

Έργο της λειτουργίας αυτής είναι η ανεύρεση και συγκέντρωση κεφαλαίων, η διαχείρισή τους και η σε κατάλληλο χρόνο επιστροφή τους.

Επειδή η είσπραξη του χρήματος από την πώληση, δεν συμπίπτει χρονικά με την δαπάνη που συντελέστηκε, για την απόκτηση των προϋποθέσεων της παραγωγής, κάθε επιχείρηση, είναι αναγκασμένη να βρίσκει από διάφορες πηγές, το χρήμα που χρειάζεται, προκειμένου να αποκτήσει από την αγορά, τις προϋποθέσεις της παραγωγικής της λειτουργίας, το οποίο και επιστρέφει μεταγενέστερα, όταν το πάρει από την πώληση των προϊόντων της, έχει συνεπώς αναγκαστικά την Χρηματοπιστωτική λειτουργία.

Πρόκειται για βασική λειτουργία η οποία αρχίζει με την ίδρυση της επιχείρησης και πριν από κάθε άλλη λειτουργία, και συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής της.

4.2 Λειτουργία του Εφοδιασμού

Μετά την ίδρυσή της και την απόκτηση κεφαλαίων, προμηθεύεται η επιχείρηση τα μέσα παραγωγής της (εγκαταστάσεις, πάγιο και λοιπό εξοπλισμό, υλικά κ.λπ.) που αποτελούν προϋπόθεση της παραγωγής. Αυτή η λειτουργία εφοδιάζει την παραγωγή με τις προϋποθέσεις της.

Έργο αυτής της λειτουργίας είναι η εξέταση των προσφορών των προμηθευτών, για την ποιότητα, τις τιμές, τους όρους πληρωμής και τον χρόνο παράδοσης, ώστε να προμηθευτεί και να προμηθεύεται, καθ' όλη την διάρκεια ζωής της, από εκείνη την επιχείρηση, που προσφέρει, το επιθυμητό είδος με τους ευνοϊκότερους όρους.

4.3 Τεχνική και παραγωγική λειτουργία

Η λειτουργία αυτή υπάρχει στις μεταποιητικές επιχειρήσεις, που επεξεργάζονται υλικά και από αυτά παράγουν νέα προϊόντα, στην μορφή που τα χρειάζεται ο άνθρωπος ως καταναλωτής. Αυτή η φάση μετασχηματίζει τα υλικά σε νέα προϊόντα.

Η λειτουργία αυτή ασχολείται με την οργάνωση της παραγωγής, με την παραγωγική αξιοποίηση όλων των πάγιων στοιχείων, με τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών των παραγόμενων προϊόντων και την οργάνωση της ανθρώπινης εργασίας.

4.4 Η λειτουργία Διάθεσης

Το έργο και η σημασία της λειτουργίας αυτής είναι σημαντική στη σημερινή εποχή, που η προσφορά ομοειδών προϊόντων, είναι μεγαλύτερη της ζήτησης, με αποτέλεσμα να επιβιώνει, εκείνη η επιχείρηση, που μπορεί να προσφέρει προϊόντα με υψηλές προδιαγραφές ποιότητας, σε συγκεκριμένο χρόνο και τόπο και στην ορθή τιμή.

Σκοπός της λειτουργίας αυτής είναι η ανεύρεση πελατών, για πώληση όσο το δυνατόν περισσότερων προϊόντων, με τους καλύτερους όρους, προκειμένου να πετύχει η επιχείρηση, το μεγαλύτερο δυνατό οικονομικό αποτέλεσμα (κέρδος).

4.5 Η Διοικητική λειτουργία

Η λειτουργία αυτή δεν έχει δικό της τομέα αλλά αφορά και αναφέρεται σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης. Έργο της είναι:

Η διεύθυνση, ο συντονισμός, η πρόβλεψη, ο έλεγχος και το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσει την δραστηριότητά της κάθε επιχείρηση, δεδομένου ότι αυτό, επιβάλλει πλήθος υποχρεώσεων (άδειες, ασφάλεια, εκπαίδευση, φορολογικές κ.λπ. υποχρεώσεις) επιβάλλεται λοιπόν, η εσωτερική λειτουργία να διεξάγεται αρμονικά και οι αναγκαστικές εξωτερικές προϋποθέσεις λειτουργίας, να λαμβάνονται χωρίς προβλήματα, προκειμένου να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης και να διεξάγεται η παραγωγική της λειτουργία απρόσκοπτα.

Για να πετύχει το έργο της, η λειτουργία αυτή και ειδικά στην πρόβλεψη και τον έλεγχο, βασίζεται σε στατιστικά και λογιστικά στοιχεία.

Συνεπώς, κάθε επιχείρηση, χωρίς εξαίρεση και ανεξάρτητα από το κατά πόσο το έχει συνειδητοποιήσει η διοίκησή της, έχει τις εξής πέντε λειτουργίες:

1. χρηματοπιστωτική,
2. εφοδιασμού,
3. παραγωγής,
4. διάθεσης, και
5. διοικητική.

Τελειώνοντας το θέμα της επιχείρησης μπορούμε να πούμε, ότι η επιχείρηση επιζητεί και παράγει κέρδη, μόνο αν εκπληρώνει τον πρωταρχικό της σκοπό που είναι:

Να διαθέτει προϊόντα ή υπηρεσίες σε ορισμένο χρόνο και τόπο, στην απαιτούμενη ποιότητα και ποσότητα, την ζητούμενη στιγμή και στην ορθή τιμή.

5. ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Έχοντας αναπτύξει τις λειτουργίες της επιχείρησης, θεωρώ χρήσιμο να αναφερθώ συνοπτικά και στις επιδιώξεις της, που αποτελούν προϋπόθεση επίτευξης του σκοπού ίδρυσής της, που είναι η απόκτηση κέρδους.

Στις βασικές επιδιώξεις κάθε επιχείρησης περιλαμβάνονται, η αποτελεσματικότητα, η οικονομική αποδοτικότητα και η παραγωγικότητα.

5.1 Αποτελεσματικότητα

Με τον όρο αποτελεσματικότητα, εννοείται ο βαθμός επίτευξης των στόχων. Ακούμε πολύ συχνά φράσεις, όπως "πετύχαμε τους στόχους σε ικανοποιητικό βαθμό" ή ότι "οι στόχοι επιτεύχθηκαν κατά 90%" κ.λπ. Αυτές όμως οι διαπιστώσεις, προκύπτουν από μετρήσεις, τις οποίες βρίσκουμε συχνά, σε ετήσιες εκθέσεις επιχειρήσεων και οργανισμών.

Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας στην πράξη, γίνεται με σύγκριση των αποτελεσμάτων που πετύχαμε, σε σχέση με τα αποτελέσματα που επιδιώκαμε να πετύχουμε και διατυπώνεται με κλάσμα, που αριθμητή έχει το αποτέλεσμα και παρανομαστή την επιδίωξη. Δηλαδή:

Επιτευχθέντα αποτελέσματα:

επιδιωκόμενα αποτελέσματα (στόχος) = βαθμός αποτελεσματικότητας

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Εργαστήριο θέτει ως στόχο για το πρώτο τρίμηνο του έτους, την κατασκευή 1.800 πορσελανών και τελικά πετυχαίνει να κατασκευάσει 1.652. Διαιρώντας το αποτέλεσμα με τον στόχο βρίσκεται ο βαθμός αποδοτικότητας που στο παράδειγμά μας είναι:

$$\frac{1652}{1800} = 91,78\% \quad \text{περίπου } 92\% \text{ αποτελεσματικότητα.}$$

5.2 Οικονομική αποδοτικότητα

Ένα άλλο μέγεθος συναφές με την αποτελεσματικότητα είναι η αποδοτικότητα. Ο δείκτης αυτός δείχνει την απόδοση του απασχοληθέντος κεφαλαίου, σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, με την λογική, πως το ίδιο κεφάλαιο, θα μπορούσε να απασχοληθεί σε μια άλλη δραστηριότητα και να πετύχει μια άλλη απόδοση, μικρότερη ή μεγαλύτερη. π.χ. να κατατεθεί σε Τράπεζα και να αποδίδει τόκο.

Η σχέση αυτή διατυπώνεται επίσης με κλάσμα, που αριθμητή έχει το κέρδος που επιτεύχθηκε στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (έτος) και παρανομαστή το απασχοληθέν κεφάλαιο. Δηλαδή,

Κέρδος : Απασχολημένο κεφάλαιο = Απόδοση.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Οδοντοτεχνίτης ιδρύει εργαστήριο επενδύοντας 33.000 ευρώ. Στο τέλος του πρώτου χρόνου λειτουργίας, είχε, αφαιρουμένων και των αποσβέσεων, καθαρά κέρδος (απόδοση) 7.250 ευρώ.

Διαιρώντας το Κέρδος με το κεφάλαιο βρίσκουμε την οικονομική αποδοτικότητα που είχε η επένδυση τον συγκεκριμένο αυτό χρόνο ή οποιονδήποτε άλλον. Στο παράδειγμά μας η αποδοτικότητα είναι:

$$\frac{7.250}{33.000} = 21,97\% \quad \text{σχεδόν } 22\%.$$

5.3 Παραγωγικότητα

Με την παραγωγικότητα μετράμε την σχέση των παραγωγικών προϋποθέσεων που καταναλώνονται (π.χ. εργατοώρες) και του έργου, που με αυτές παράγεται. Ο δείκτης αυτός αφορά μόνο την παραγωγή.

Ο μαθηματικός τύπος που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της παραγωγικότητας είναι ίδιος με εκείνον της αποδοτικότητας. Η μόνη διαφορά είναι ότι με την αποδοτικότητα μετράμε αξίες και χρηματικά μεγέθη, ενώ με την παραγωγικότητα μετράμε ποσότητες προϊόντων σε σχέση, είτε με τις εργατοώρες είτε τα μέσα παραγωγής κ.λπ.

Στην περίπτωση των οδοντοτεχνικών εργαστηρίων, δεδομένου ότι το επάγγελμα είναι εντάσεως εργασίας και όχι εντάσεως κεφαλαίου, ενδιαφέρει η σχέση της παραγωγής (ποσότητα παραχθέντων προϊόντων) προς ώρες απασχόλησης, προκειμένου να μετρήσουμε την παραγωγικότητα της εργασίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Τεχνίτης εργαζόμενος επί οκτάωρο στην επένδυση στεφανών και γεφυρών με πορσελάνη, παρήγαγε 15 μονάδες, για να βρούμε τον μέσο χρόνο που δαπάνησε ανά μονάδα, διαιρούμε τον χρόνο που δαπανήθηκε με τις μονάδες που παρήγαγε.

Στο παράδειγμά μας είναι: 480 λεπτά: 15 μονάδες = 32 λεπτά ανά μονάδα προϊόντος.

2. Σε τμήμα εργαστηρίου, απασχολούμενο με την κατασκευή π.χ. πορσελάνων, εργάζονται τρεις τεχνίτες (κεριά, σκελετοί, αισθητικό υλικό). Παρήγαγαν σε 22 εργάσιμες ημέρες 180 δόντια πορσελάνης. Θέλουμε να δούμε πόσος είναι ο μέσος χρόνος απασχόλησης για την κατασκευή μιας μονάδος και να τον συγκρίνουμε με έναν πρότυπο χρόνο, που θεωρούμε πως απαιτείται, για την κατασκευή μιας μονάδος.

Υπολογίζουμε πρώτα τον συνολικό χρόνο απασχόλησης και των τριών απασχοληθέντων που είναι (3 τεχνίτες X 480 λεπτά δατώρου=1.440 εργάσιμα λεπτά ημέρας X 22 ημέρες) = 31.680 λεπτά.

Διαιρώντας τον συνολικό χρόνο απασχόλησης δια του αριθμού των μονάδων που παράχθηκαν, βρίσκουμε τον μέσο χρόνο που απαιτήθηκε για κατασκευή μιας μονάδας, όπως:

$$\frac{31.680}{180} = 176 \text{ λεπτα}$$

Εάν ο χρόνος ανά μονάδα υπερβαίνει τον πρότυπο σημαίνει ότι ή υπήρξε έλλειψη παραγγελιών στο χρονικό αυτό διάστημα, ή εάν αυτό δεν συνέβη, η παραγωγικότητα των συνεργατών μας είναι μικρότερη.

Ο δείκτης λοιπόν της παραγωγικότητας μας δείχνει τον βαθμό ικανοποίησης ή μη από την παραγωγικότητα, καθώς και τις κινήσεις που πρέπει να κάνουμε σε περίπτωση μη ικανοποίησης (είτε αναζήτηση περισσότερων παραγγελιών είτε βελτίωση της παραγωγικότητας των συνεργατών μας).

6. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Η Λογιστική πρέπει να γνωρίζουμε ότι είναι ο συνδυαστικός κρίκος της επιχείρησης με τα οικονομικά της θέματα, αποτελεί την βάση λήψης κάθε επιχειρηματικής απόφασης, είναι ότι τα γυαλιά για τους μύopes, επειδή η επιχείρηση, με τη Λογιστική, "βλέπει μακρύτερα" τα οικονομικά της θέματα, κατά συνέπεια είναι απαραίτητη και ωφέλιμη, για κάθε επιχείρηση.

Για την Λογιστική υπάρχουν πολλοί ορισμοί, ένας από τους επικρατέστερους είναι:

"Λογιστική είναι η επιστήμη της καταχώρησης και ταξινόμησης των συναλλαγών της επιχείρησης, και η τεχνική της διερεύνησης και κατάρτισης ουσιωδών συνθέσεων και αναλύσεων των συναλλαγών, και μεταβίβασης των αποτελεσμάτων αυτών, στα πρόσωπα που λαμβάνουν αποφάσεις ή προβαίνουν σε εκτιμήσεις".

Σκοποί της Λογιστικής είναι:

1. Ο προσδιορισμός της περιουσίας μιας επιχείρησης.
2. Η παρακολούθηση των μεταβολών της περιουσίας αυτής.
3. Ο έλεγχος για την πρόληψη ή ανακάλυψη λαθών ή καταχρήσεων.
4. Ο προσδιορισμός του οικονομικού αποτελέσματος για ορισμένη χρονική περίοδο, και
5. Η συγκέντρωση και ταξινόμηση των οικονομικών και στατιστικών στοιχείων, για τη λήψη ορθής απόφασης από τη διοίκηση της επιχείρησης.

Η Λογιστική για να πετύχει τους σκοπούς της χρησιμοποιεί σαν μέσα, πάσης φύσεως "έγγραφα". Με κυριότερα τον Ισολογισμό, την Απογραφή, κοστολογικά έντυπα, την κατάσταση των "Αποτελεσμάτων χρήσης" κ.λπ.

Είναι συνεπώς η λογιστική, η πυξίδα του επιχειρηματία, που του δείχνει που βρίσκεται και προς τα πού πηγαίνει ανά πάσα στιγμή, χωρίς αυτήν δεν γνωρίζει μήτε που βρίσκεται, μήτε προς τα πού πηγαίνει.

6.1 Περιουσία - Ισολογισμός

Η περιουσία της επιχείρησης, συγκροτείται από το σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της, αποτιμημένων σε ορισμένη στιγμή και σε ορισμένο νόμισμα.

Από λογιστική άποψη, έχει τις κατωτέρω τρεις διακρίσεις:

Ενεργητικό: Είναι το σύνολο των αγαθών, των δικαιωμάτων και των απαιτήσεων της, περιλαμβάνει δηλαδή όλα τα οικονομικά μέσα, με τα οποία δρα η επιχείρηση, για να επιτύχει το σκοπό της, όπως:

Κτήριο, εγκαταστάσεις, μηχανήματα, έπιπλα και σκεύη, υλικά, καταθέσεις, οφειλές πελατών, μετρητά επιταγές εισπρακτέες και γενικά ότι έχει λαμβάνειν.

Παθητικό: Είναι το σύνολο των υποχρεώσεων της προς τρίτους. Όπως:

Σε προμηθευτές, μισθωτούς, δανειστές, Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, ΔΕΚΟ, Δημόσιο, επιταγές πληρωτέες και γενικά ότι οφείλει.

Καθαρή Περιουσία: Είναι η διαφορά μεταξύ Ενεργητικού και Παθητικού ήτοι:

Ενεργητικό – Παθητικό = Καθαρή Περιουσία.

6.2 Ερμηνεία και μορφές Ισολογισμού

Ερμηνεία

Τα δυο μέρη του Ισολογισμού, δηλαδή το Ενεργητικό και το Παθητικό είναι πάντοτε ίσα και εξισωμένα. Αυτό έχει την εξής λογική ερμηνεία.

Η επιχείρηση, ως νομικό κατασκεύασμα, ό,τι έχει (το ενεργητικό) το χρωστά, είτε σε τρίτους (που ονομάζεται κυρίως ή πραγματικό Παθητικό), είτε στον ιδιοκτήτη (που ονομάζεται "Καθαρή Περιουσία", ή ίδιο κεφάλαιο),

Πιο συγκεκριμένα, στο Ενεργητικό καταχωρούνται τα πάσης φύσεως μέσα που αγόρασε η επιχείρηση, δεδομένου ότι αποτελούν περιουσία της, προκειμένου να εξασφαλίσει την λειτουργία της, όπως, στέγη, μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, πρώτες και λοιπές ύλες, οφειλές πελατών, καταθέσεις σε τράπεζες, ταμείο κ.λπ..

Στο Παθητικό του Ισολογισμού καταχωρούνται οι πάσης φύσεως οφειλές προς τρίτους, (προμηθευτές, δάνεια, Ασφαλιστικούς οργανισμούς, Δημόσιο κ.λπ.) καθώς και η καθαρή περιουσία της, που οφείλεται στον ή στους ιδιοκτήτες της.

Παράδειγμα ισολογισμού σε νέα επιχείρηση μετά ένα χρόνο λειτουργίας:

Κατά την ίδρυσή της εφοδιάσθηκε από τον ιδιοκτήτη της με κεφάλαιο ύψους 40.000 ευρώ και απόκτησε από την αγορά τις προϋποθέσεις λειτουργίας της (πάγια κ.λπ.) που αποτελούν περιουσία της επιχείρησης.

Κατά την διάρκεια λειτουργίας της προμηθεύτηκε με πίστωση, αλλά παρήγαγε και πώλησε επίσης με πίστωση. Στο τέλος του έτους χρήσης προβαίνει σε απογραφή:

1. Του ενεργητικού της, που αποτελείται:

- i . από την πάγια περιουσία της, την οποία και αποτιμά στην αξία κτήσης της,
- ii . από τα αποθέματα υλικών, τα οποία και αποτιμά στην αξία κτήσης τους,
- iii . αθροίζει τις οφειλές των πελατών της προς αυτήν (απαιτήσεις), και
- iv . μετρά το ταμείο και τις καταθέσεις.

2. Του παθητικού της, που αποτελείται:

- i . από τις οφειλές προς προμηθευτές,
- ii . από τις οφειλές σε τράπεζες,
- iii . από τις οφειλές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς κ.λπ., και
- iv . από πληρωτέες στο μέλλον επιταγές.

Αφαιρουμένου του συνόλου του παθητικού από το σύνολο του ενεργητικού, βρίσκεται η καθαρή περιουσία, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά ένα χρόνο λειτουργίας.

Η καθαρή περιουσία καταχωρείται στο παθητικό δεδομένου ότι, εάν αποφασιζόταν η διάλυσή της και ρευστοποιούσε το ενεργητικό της, εισπράττοντας τα ποσά του ενεργητικού, θα εξοφλούσε τις οφειλές της και θα επέστρεφε την καθαρή περιουσία στον ιδιοκτήτη της. Συνεπώς, η καθαρή περιουσία καταχωρείται πάντα στο παθητικό.

Σχηματική Παράσταση Ισολογισμού

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Εγκαταστάσεις	3.000	Προμηθευτές	1.650
Μηχανολογικός Εξοπλισμός	26.500	Επιταγές Πληρωτέες	1.100
Έπιπλα & Σκεύη	4.500	Σε Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	840
Αποθέματα Υλικών	2.500	Σύνολο	3.590
Απαιτήσεις από Πελάτες	4.500		
Καταθέσεις	1.800		
Ταμείο	6.000	Καθαρή Περιουσία/ Ιδία Κεφάλαια	45.210
ΣΥΝΟΛΟ	48.800	ΣΥΝΟΛΟ	48.800

Μελετώντας τον ισολογισμό διαπιστώνουμε την ύπαρξη σχέσης ισότητας μεταξύ Ενεργητικού και Παθητικού, το μόνο που μπορεί να μεταβληθεί είναι η καθαρή περιουσία.

Συνεπώς αν συμβολίσουμε με Ε. το Ενεργητικό, με Π. το Παθητικό (ξένο κεφάλαιο ή υποχρεώσεις προς τρίτους), και με Κ. Π. την Καθαρή Περιουσία, θα έχουμε της εξής εξίσωση:

$$\text{Ενεργητικό} - \text{Παθητικό} = \text{Καθαρή Περιουσία, ή} \\ \text{Ενεργητικό} = \text{Παθητικό} + \text{Καθαρή Περιουσία}$$

Από την ανάγνωση του παραπάνω ισολογισμού διαπιστώνεται, πως η καθαρή περιουσία της επιχείρησης, διαμορφώθηκε μετά ένα χρόνο λειτουργίας, σε 45.210 ευρώ, αυξήθηκε δηλαδή κατά 5.210 ευρώ, δεδομένου ότι ο ιδιοκτήτης της την εφοδίασε κατά την ίδρυσή της με 40.000 ευρώ. Το ποσό αυτό (5.210 ευρώ) αποτελεί το κέρδος που απέδωσε το κεφάλαιο των 40.000 ευρώ στον πρώτο χρόνο απασχόλησής του.

Διαιρώντας το κέρδος με το κεφάλαιο, βρίσκουμε την ποσοστιαία (επί της %) απόδοση, που μπορούμε να την συγκρίνουμε με άλλες τοποθετήσεις και αποδόσεις του ίδιου κεφαλαίου.

Στο παράδειγμά μας η απόδοση ανήλθε σε

$$\frac{5.210}{40.000} = 13,03 \%$$

Μορφές Ισολογισμού

Με βάση την περιουσιακή κατάσταση κάθε επιχείρησης ο Ισολογισμός χαρακτηρίζεται θετικός, ουδέτερος ή αρνητικός, δηλαδή οι μορφές του Ισολογισμού είναι τρεις:

1. Θετικός Ισολογισμός. Όταν δεν υπάρχει Παθητικό ή αυτό είναι μικρότερο του Ενεργητικού ($E > Π$).
2. Ουδέτερος Ισολογισμός. Όταν το Ενεργητικό είναι ίσο με το Παθητικό ($E = Π$).
3. Αρνητικός Ισολογισμός. Όταν το Ενεργητικό είναι μικρότερο του Παθητικού ή δεν υπάρχει Ενεργητικό καθόλου, αλλά υπάρχει Παθητικό ($E < Π$).

ΚΑΝΟΝΑΣ: Αφαιρώντας από το σύνολο του Ενεργητικού το σύνολο του κυρίως Παθητικού βρίσκεται η Καθαρή Περιουσία μιας επιχείρησης.

7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ - ΚΟΣΤΟΣ

Η λογιστική του κόστους ασχολείται με τον έλεγχο των δαπανών και τον προσδιορισμό του κόστους όλων των φορέων (κύριων και βοηθητικών) μέχρι τον τελικό προσδιορισμό του κόστους των προϊόντων ή των υπηρεσιών κάθε οικονομικής μονάδας (επιχείρησης).

Δίδει επίσης, πληροφορίες και στοιχεία στη Διοίκηση, για το σχεδιασμό, τον προϋπολογισμό και τον απολογιστικό έλεγχο, από τη δράση της επιχείρησης

Η λογιστική του κόστους εφαρμόζεται σήμερα ευρύτατα και αφορά την κάθε δραστηριότητα των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα αν είναι βιομηχανικές, εμπορικές ή παροχής υπηρεσιών κ.λπ., γιατί το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύσσεται και δραστηριοποιείται μια μονάδα είναι έντονα ανταγωνιστικό και η γνώση του κόστους θεωρείται απαραίτητη προκειμένου οι αποφάσεις και οι χειρισμοί, να οδηγούν στα επιθυμητά αποτελέσματα.

Η Λογιστική του κόστους είναι για τον επιχειρηματία, ότι είναι τα ματογυάλια για τους μύωπες. Χωρίς αυτά περιορίζεται η όρασή τους.

7.1 Κόστος

Κόστος κατά τους οικονομολόγους, είναι το σύνολο των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την παραγωγή προϊόντων, σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Πρέπει να διευκρινισθεί ότι, το κάθε έξοδο, δεν είναι ταυτόχρονα και κόστος για τον εξής λόγο:

Προκειμένου η επιχείρηση να είναι σε θέση να παράγει, προμηθεύεται μέσα παραγωγής και υλικά από την αγορά, με την διαδικασία της συναλλαγής.

Κατά την διαδικασία αυτή η επιχείρηση δίδει χρήματα και παίρνει προϊόντα ίσης αξίας, συντελείται συνεπώς μια ποιοτική μεταβολή στην σύνθεση της περιουσίας της επιχείρησης (ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ) και όχι ποσοτική, γιατί μειώνεται η περιουσία της σε μετρητά και αυξάνεται σε προϊόντα (έξοδος μετρητών = είσοδος προϊόντων).

Σε κόστος μετατρέπετε, όταν χρησιμοποιούνται και καταναλώνονται στην παραγωγή, γιατί μόνο τότε μειώνεται το ενεργητικό και ποτέ πριν την κατανάλωσή τους. π.χ. η αγορά 1 κιλού κρέμας δεν αποτελεί κόστος, γιατί δόθηκαν χρήματα από την επιχείρηση και παρελήφθη ίσης αξίας προϊόν, άλλαξε συνεπώς η σύνθεση της περιουσίας της επιχείρησης, λιγόστεψαν τα μετρητά και αυξήθηκαν τα αποθέματα σε υλικά. Όταν όμως χρησιμοποιηθεί μία ποσότητα για παραγωγή προϊόντων, τότε η ποσότητα αυτή μετατρέπεται σε κόστος.

Πρέπει επίσης να τονισθεί πως οποιαδήποτε δαπάνη γίνεται για φορολογικά πρόστιμα, τόκους υπερημερίας, για προσαυξήσεις λόγω εκπρόθεσμης καταβολής εισφορών και γενικά για δαπάνες που δεν συνδέονται με την παραγωγή και την λειτουργία της επιχείρησης, δεν νοείται κόστος αλλά ζημία, δεδομένου ότι μειώνεται η περιουσία της επιχείρησης σε μετρητά, χωρίς να υπάρχει αντίστοιχη είσοδος προϊόντων ή υπηρεσιών, για παραγωγικό σκοπό.

Εφόσον το προϊόν είναι το αντικείμενο της παραγωγής, δηλαδή ένα τεχνικό αποτέλεσμα, για την κατασκευή του οποίου καταναλώνονται άξιες. Άρα:

Το κόστος αποτελεί την οικονομική έκφραση του προϊόντος, δείχνει πόσα ξόδεψε η επιχείρηση για την παραγωγή του.

7.2 Σκοπός Προσδιορισμού του Κόστους

Όπως είπαμε η κοστολόγηση ασχολείται με τον προσδιορισμό του κόστους. Το να γνωρίζει μια επιχείρηση το κόστος ενός προϊόντος, μιας λειτουργίας, μιας υπηρεσίας, μιας διαδικασίας είναι πολύ σημαντικό γιατί η γνώση του κόστους οδηγεί στην λήψη των ενδεικνυόμενων αποφάσεων.

Σε καμία επιχείρηση δεν μπορεί να ασκηθεί ασφαλή διοίκηση αν δεν υπάρχει σαφέστατη εικόνα του κόστους των λειτουργιών της.

Εξ άλλου ο υπολογισμός του κόστους συνδέεται άμεσα με την Οικονομική Αρχή που πρέπει να εφαρμόζεται γενικά σ' όλες τις δραστηριότητες και μ' αυτήν όπως είπαμε επιδιώκεται η επίτευξη του μέγιστου δυνατού οικονομικού αποτελέσματος με τη μικρότερη δυνατή θυσία.

Αυτή η οικονομική αρχή εκφράζεται με ορισμένες μορφές ή σχέσεις ή δείκτες όπως ήδη ανέφερα (αποτελεσματικότητα, οικονομική αποδοτικότητα, παραγωγικότητα).

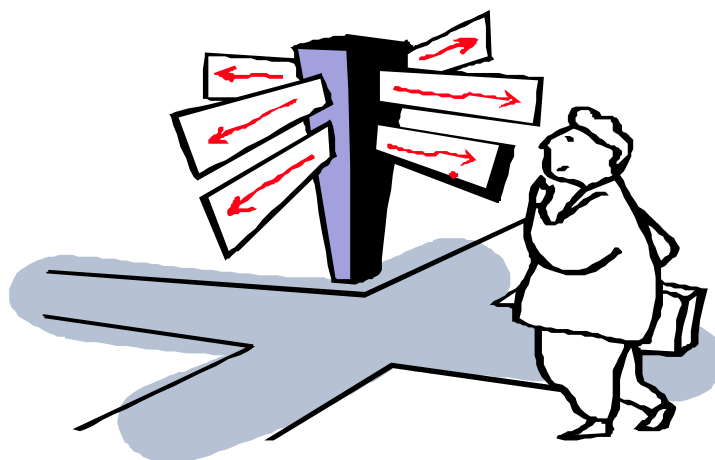
Αν και η Οικονομική Αρχή έχει και άλλες εκδοχές είναι φανερό ότι η μέτρηση των θυσιών σχετίζεται με τον προσδιορισμό του κόστους. Έτσι συμπεραίνουμε ότι η εφαρμογή της Οικονομικής Αρχής είναι αναγκαία και συμβάλλει στη χάραξη της γενικής πολιτικής της επιχείρησης, γιατί με την κοστολόγηση γνωρίζουμε :

- το κόστος παραγωγής σε κάθε κατασκευαστικό στάδιο
- το κόστος κάθε υλικού και της ανθρώπινης εργασίας
- το χρηματοπιστωτικό κόστος
- το λειτουργικό και το συνολικό κόστος παραγωγής

Έχοντας τις πληροφορίες αυτές, μπορούμε :

1. Να εντοπίσουμε ενδεχόμενες σπατάλες υλικών.
2. Να αξιολογήσουμε την παραγωγικότητα των συνεργατών μας.
3. Να συγκρίνουμε το κόστος μας με άλλες επιχειρήσεις ή με δική μας παραγωγή, μιας άλλης χρονικής περιόδου.
4. Να τιμολογήσουμε τα προϊόντα μας
5. Να ελέγξουμε την αποδοτικότητα και την οικονομικότητα της επιχείρησης και
6. να παίρνουμε τέλος, τις κατάλληλες κατά περίπτωση αποφάσεις, προκειμένου να διατηρούμε την **κερδοφορία** της επιχείρησης, που είναι η βασική επιδίωξη.

Σε αντίθεση, η άγνοια του κόστους, δεν μας δείχνει ποιο δρόμο (απόφαση) να πάρουμε, όπως σχηματικά δείχνει το κατωτέρω σκίτσο.

8. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΚΟΣΤΟΥΣ

Στους συντελεστές κόστους περιλαμβάνονται:

1. το προς απόσβεση συνολικό κόστος επένδυσης που αποτελείται, από το κόστος για τις πάγιες εγκαταστάσεις, το κόστος ίδρυσης, το κόστος κτήσης του βασικού και μηχανολογικού εξοπλισμού, καθώς και των εργαλείων,
2. το χρηματοπιστωτικό κόστος,
3. οι λειτουργικές δαπάνες,
4. το εργατοτεχνικό κόστος,
5. η αμοιβή των μη παραγωγικά απασχολούμενων,
6. το κόστος των υλικών, και
7. οι φόροι.

8.1 Πάγια - Αποσβέσεις

Στα πάγια περιλαμβάνονται οι διάφορες τεχνικές εγκαταστάσεις και τα πάσης φύσεως παραγωγικά μέσα που έχουν πάγια παρουσία και διαχρονική λειτουργία, καθώς και οι δαπάνες ίδρυσης του εργαστηρίου (μελέτες, αδειοδότηση κ.λπ.) που δεν θα επαναληφθούν στην διάρκεια ζωής του εργαστηρίου ή που θα ισχύουν για πολλά χρόνια.

Βασικό χαρακτηριστικό των παγίων είναι, ότι τα μέσα αυτά τα κατέχει και τα χρησιμοποιεί το εργαστήριο, προκειμένου να παράγει τα προϊόντα του, για πολλά χρόνια και κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

Πάγιες εγκαταστάσεις, Δαπάνες ίδρυσης, Βασικό εξοπλισμό, Μηχανολογικό εξοπλισμό και Εργαλεία.

Είναι γνωστό, πως η αξία των παγίων, με την χρήση και την πάροδο των ετών μειώνεται, μέχρις ότου τελειώσει η διάρκεια ζωής τους ή καταστούν τεχνολογικά ανεπαρκή.

Είναι επίσης γεγονός, πως η διάρκεια ζωής των διαφόρων παγίων ποικίλη, κυμαίνεται μεταξύ 8 και 13 χρόνια, μετά την πάροδο των οποίων τα περιουσιακά αυτά στοιχεία δεν θα έχουν καμία αξία, θα έχει δηλαδή απολεσθεί το αρχικό κεφάλαιο.

Συνεπώς: για την παραγωγή των προϊόντων, δαπανάται σταδιακά το κεφάλαιο επένδυσης.

Η σταδιακή αυτή μείωση της αξίας των παγίων, συνιστά κόστος, που επιβαρύνει τα παραγόμενα προϊόντα και λογίζεται ως κόστος απόσβεσης.

Το ποσό αυτό μπορεί να προσαυξάνεται με το ετήσιο κόστος επισκευών και ανταλλακτικών.

Με την μέθοδο της απόσβεσης επιστρέφεται στον επενδυτή το κεφάλαιο επένδυσης, όπως ακριβώς θα συνέβαινε, εάν το ποσό που επενδύθηκε, παρέμενε σε τραπεζικό λογαριασμό για ορισμένο χρονικό διάστημα, με την διαφορά ότι το κεφάλαιο επένδυσης επιστρέφεται σταδιακά, ενώ η κατάθεση, θα επιστραφεί μαζί με τους αναλογούντες τόκους, στο τέλος της χρονικής περιόδου κατάθεσης.

Οι αποσβέσεις λοιπόν, αντιπροσωπεύουν την μείωση της αξίας των παγίων που συντελείται με την πάροδο του χρόνου, καταχωρούνται στο τέλος κάθε χρόνου στις δαπάνες, τις οποίες και αυξάνουν ισόποσα, με σκοπό την σταδιακή επιστροφή του επενδυθέντος κεφαλαίου.

Επειδή όμως οι αποσβέσεις, επηρεάζουν, το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης (το καθαρό κέρδος), η πολιτεία θεσπίζει κανόνες, που ορίζουν την μέθοδο και το ποσοστό υπολογισμού των αποσβέσεων. Σύμφωνα με τον νόμο 2238/94 (ΦΕΚ 151 Α), εφαρμοζόμενη μέθοδος ορίζεται η

φθίνουσα και ποσοστό αυτό που ορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα. Το ποσοστό αυτό δεν είναι ίδιο για όλα τα πάγια, για τον μηχανολογικό εξοπλισμό ορίζεται σε 15%.

Το κόστος αγοράς εργαλείων κ.λπ. με μικρή αξία, επιτρέπεται να αποσβένεται σε μια χρήση. Αυτό, παρά το γεγονός πως συμφέρει την επιχείρηση, δεν είναι ορθό, γιατί η διάρκεια ζωής τους, υπερβαίνει την μια χρήση, συνεπώς ως κόστος βαρύνει την παραγωγή και στις επόμενες χρήσης.

8.1.1 Τρόπος υπολογισμού αποσβέσεων

Ανεξάρτητα από τον διοικητικά επιβαλλόμενο τρόπο υπολογισμού των αποσβέσεων, κάθε επιχείρηση θέλει, προκειμένου να τιμολογήσει τα προϊόντα της, να γνωρίζει το πραγματικό κόστος των αποσβέσεων που βαρύνουν κάθε οικονομική χρήση (έτος).

Για τον λόγο αυτό ο υπολογισμός των αποσβέσεων πρέπει να γίνεται με την χρήση των εξής όρων:

8.1.2 Παραδοχή της χρονικής διάρκειας χρήσης του παγίου.

Τα πάγια αποσβένονται πάντα στη διάρκεια της ζωής τους. Δεδομένου όμως, πως τα διάφορα πάγια που έχει στην κατοχή του κάθε εργαστήριο, έχουν διαφορετική διάρκεια ζωής, η απόσβεσή τους πρέπει να υπολογίζεται για κάθε ένα ξεχωριστά.

Η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής, από μικρές επιχειρήσεις, όπως τα οδοντοτεχνικά εργαστήρια, που στερούνται οργανωμένου λογιστηρίου, είναι αν όχι αδύνατη, πολύ δύσκολη, για τούτο πρέπει να οδηγηθούμε σε ένα μέσο όρο ζωής όλων των παγίων. Αυτός κυμαίνεται μεταξύ 8 και 13 ετών, εντός των οποίων πρέπει να συντελεστεί η απόσβεσή τους.

Ο υπολογισμός αυτός δεν επηρεάζει το οικονομικό αποτέλεσμα στο τέλος της χρήσης, δεδομένου ότι στα βιβλία μας καταχωρείτε, ότι ο νόμος απαιτεί, ανεξάρτητα αν οδηγεί σε στρεβλώσεις.

Ως μέγιστη διάρκεια ζωής θεωρώ τα 13 χρόνια.

8.1.3 Αξία του παγίου.

Ως αξία του παγίου, επί της οποίας εφαρμόζεται ο συντελεστής απόσβεσης, θεωρείται σύμφωνα με τον νόμο η αξία κτήσης, χωρίς τον Φ.Π.Α. εφόσον η επιχείρηση υπάγεται στο κανονικό καθεστώς του Φ.Π.Α.

Δεδομένου ότι τα οδοντοπροσθετικά προϊόντα απαλλάσσονται του Φ.Π.Α. και δεν μπορεί να εισπραχθεί ο καταβληθείς Φ.Π.Α., ως αξία κτήσης των παγίων των οδοντοτεχνικών εργαστηρίων, λαμβάνεται νόμιμα, το συνολικό κόστος κτήσης τους, που περιλαμβάνει και τον Φ.Π.Α. Το κόστος επισκευών και των ανταλλακτικών προσ αυξάνουν την αξία κτήσης.

8.1.4 Μέθοδος απόσβεσης (φθίνουσα, σταθερή, αύξουσα).

Κάθε μέθοδος έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα π.χ. με την φθίνουσα μέθοδο, κάθε επιχείρηση αποσβένει μεγαλύτερο ποσό στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της και λιγότερο με την πάροδο των ετών.

Το μεγαλύτερο ποσό απόσβεσης κατά τα πρώτα έτη είναι ευνοϊκό, γιατί επιστρέφεται γρήγορα το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου, είναι όμως ταυτόχρονα και μειονέκτημα, γιατί επιβαρύνει τα προϊόντα με μεγαλύτερο κόστος, κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας και οδηγεί σε υψηλότερες τιμές, σε σχέση με τον ανταγωνισμό ή σε μικρότερο ή ανύπαρκτο κέρδος, γεγονός προβληματικό για ένα νέο εργαστήριο.

Μελετώντας τον κατωτέρω πίνακα, διαπιστώνει κανείς, πως μετά το τέλος της μέγιστης ζωής των παγίων (13 χρόνια), μένει αναπόσβεστο το ποσό των 6.045,27 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο 12,09% του αρχικού κεφαλαίου επένδυσης, γεγονός που συνιστά σημαντικό μειονέκτημα..

Με την μέθοδο της σταθερής απόσβεσης, το ετήσιο ποσό απόσβεσης είναι ίδιο για όλα τα έτη, γεγονός που οδηγεί σε μικρότερο κόστος, σε σχέση με την φθίνουσα μέθοδο, στα πρώτα χρόνια λειτουργίας και επί πλέον στα 13 χρόνια αποσβένεται το σύνολο του κεφαλαίου π.χ.

Αξία παγίων 50.000 ευρώ δια 13 χρόνια ζωής = 3.846,15 ευρώ ετήσια απόσβεση.

Προσωπικά θεωρώ, πως η εφαρμογή της μεθόδου της σταθερής απόσβεσης είναι καταλληλότερη, και γιατί αποσβένεται το σύνολο της επένδυσης και γιατί το κόστος, κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας, είναι μικρότερο, σε σχέση με την φθίνουσα μέθοδο, γεγονός πολύ σημαντικό. Στον πίνακα που ακολουθεί, βλέπουμε την πορεία απόσβεσης ποσού των 50.000 ευρώ , με την φθίνουσα μέθοδο.

Πίνακας Ι: Ετήσια Απόσβεση με την Φθίνουσα Μέθοδο				
ΕΤΗ	ΠΟΣΟ ΠΡΟΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ	ΠΟΣΟ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗ
1	50.000,00	15%	7.500,00	42.500,00
2	42.500,00	15%	6.375,00	36.125,00
3	36.125,00	15%	5.418,75	30.706,25
4	30.706,25	15%	4.605,94	26.100,31
5	26.100,31	15%	3.915,05	22.185,27
6	22.185,27	15%	3.327,79	18.857,48
7	18.857,48	15%	2.828,62	16.028,85
8	16.028,85	15%	2.404,33	13.624,53
9	13.624,53	15%	2.043,68	11.580,85
10	11.580,85	15%	1.737,13	9.843,72
11	9.843,72	15%	1.476,56	8.367,16
12	8.367,16	15%	1.255,07	7.112,09
13	7.112,09	15%	1.066,81	6.045,27
14	6.045,27	15%	906,79	5.138,48
15	5.138,48	15%	770,77	4.367,71
16	4.367,71	15%	655,16	3.712,55
17	3.712,55	15%	556,88	3.155,67
18	3.155,67	15%	473,35	2.682,32

Από την μελέτη του πίνακα διαπιστώνεται, ότι με την φθίνουσα μέθοδο και το επιβαλλόμενο ποσοστό, δεν μπορεί να γίνει πλήρης απόσβεση. σε 13 χρόνια αλλά ούτε και σε 18 χρόνια.

8.1.5 Με εφαρμογή της αρχής της οικονομικής ισοδυναμίας

Η διαμόρφωση των εξισώσεων, με βάση τις οποίες λύνονται τα διάφορα προβλήματα των Οικονομικών Μαθηματικών, βασίζεται σε ορισμένες αρχές (κανόνες), που ρυθμίζουν τις οικονομικές συναλλαγές. Μία από αυτές, είναι :

η αρχή της Οικονομικής ισοδυναμίας, που αναφέρει ότι δύο άνισα χρηματικά ποσά σε ορισμένη χρονική στιγμή θεωρούνται οικονομικώς ισοδύναμα.

Για παράδειγμα:

Ο Α δανείζεται από τον Β 10.000 ευρώ. Ο Α πρέπει να επιστρέψει στον Β μετά ένα χρόνο 10.500 ευρώ. Άρα κατά την χρονική στιγμή της καταβολής των 10.000 ευρώ υπάρχει οικονομική ισοδυναμία μεταξύ των 10.000 και των 10.500 ευρώ, οι οποίες θα καταβληθούν μετά ένα χρόνο και αντίστροφα, την στιγμή της καταβολής των 10.500 υπάρχει οικονομική ισοδυναμία μεταξύ των 10.500 με τις 10.000 ευρώ του προ έτους δανείου.

Αυτό επιβεβαιώνεται και από τον πίνακα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, που ακολουθεί και δείχνει, την ισοτιμία μιας δρχ. των ετών 1992 μέχρι 2001, με αυτήν του 2004.

Βλέπουμε π.χ. πως η αξία 1 δρχ. που κατεβλήθη το 1994, ισούται το 2004 με 1,57 δρχ. στρογγυλοποιημένα.

Προκειμένου δηλαδή να είναι η δραχμή του 2004 ισοδύναμη, με την δρχ. του 1994, απαιτείται προσαύξηση 57%. Στο ποσοστό αυτό ανέρχεται αθροιστικά ο πληθωρισμός της συγκεκριμένης δεκαετίας.

Πίνακας II. Εξέλιξη της αξίας της νομισματικής μονάδας της Ελλάδος (ετησίως), βάσει του Γενικού Δ.Τ.Κ.				
Έτος	Γενικός ΔΤΚ (Μέσος ετήσιος)	Αξία	Αντίστοιχη αξία Έτους 2006 σε Ευρώ	Αντίστοιχη αξία Έτους 2006 σε δραχμές
1994	61,33767	1 δραχμή	0,00494	1,68
1995	66,81805	1 δραχμή	0,00453	1,54
1996	72,29338	1 δραχμή	0,00419	1,43
1997	76,29556	1 δραχμή	0,00397	1,35
1998	79,93212	1 δραχμή	0,00379	1,29
1999	82,03948	1 δραχμή	0,00369	1,26
2000	84,62406	1 δραχμή	0,00358	1,22
2001	87,47969	1 δραχμή	0,00346	1,18
2002	90,65461	1 ευρώ	1,13834	
2003	93,85557	1 ευρώ	1,09952	
2004	96,57630	1 ευρώ	1,06854	
2005	100,00000	1 ευρώ	1,03196	
2006	103,19595	1 ευρώ	1,00000	

* Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος

Συνεπώς, εργαστήριο που αποσβένει το 2006, το 15% ή το 1/13 της ονομαστικής αξίας, του κεφαλαίου που επένδυσε το 1994, δεν παίρνει πίσω ίσης αξίας χρήμα, αλλά μειωμένο κατά 68%, δεδομένου ότι η δρχ. του 1994 είναι ισοδύναμη το 2006 με 1,68 δραχμές. Οι περισσότεροι οικονομολόγοι θεωρώντας:

1. πως την αμοιβή του κεφαλαίου, αποτελεί ο τόκος που αυτό απολαμβάνει.
2. πως το κέρδος αποτελεί την αμοιβή της επιχειρηματικότητας και όχι του κεφαλαίου.
3. ότι τα επενδύόμενα κεφάλαια στερούνται την αμοιβή τους (τους αναλογούντες τόκους)

Συμπεριλαμβάνουν στο προς απόσβεση ποσό και τους αναλογούντες τόκους, που δεν απολαμβάνουν τα επενδυμένα σε πάγια κεφάλαια, εφαρμόζοντας την μέθοδο της μετατροπής της σημερινής αξίας του χρήματος σε ίσης μελλοντικής, την οποία και θεωρούν, ως το συνολικό ποσό επένδυσης, που πρέπει να αποσβεσθεί.

Επειδή το να καταστήσουν, το προς απόσβεση ποσό, ισοδύναμο με την αρχική του αξία δεν συνιστά απόδοση των κεφαλαίων, εφαρμόζουν κατά την μετατροπή της σημερινής αξίας του κεφαλαίου σε μελλοντικής, συντελεστή (επιτόκιο) μεγαλύτερο του προβλεπόμενου πληθωρισμού.

Μελετώντας τον πίνακα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, βλέπουμε, πως η αξία ενός ευρώ του 2005 ισούται το 2006 με 1.03196, προσαυξάνεται δηλαδή με 3,1960%. Το ποσοστό αυτό δεν συνιστά απόδοση, δεδομένου ότι ισούται με τον πληθωρισμό του 20046

Εάν λοιπόν δεν εφαρμοσθεί επιτόκιο μεγαλύτερο του πληθωρισμού, δεν υπάρχει αμοιβή του κεφαλαίου (απόδοση), αλλά μόνο οικονομική ισοδυναμία.

Για ορισμένους και πολύ περισσότερο για την πολιτεία, η απώλεια αυτή δεν συνιστά κόστος, με την λογική, πως η αμοιβή του κεφαλαίου συμπεριλαμβάνεται στο κέρδος, επομένως δεν υπάρχει απώλεια που θα πρέπει να καταλογισθεί ως κόστος.

Είναι εύλογο να αναρωτηθεί κανείς, καλά η πολιτεία έχει τους λόγους της να μην αποδέχεται ως κόστος την απώλεια των τόκων, γιατί όμως να έχουν ίδια άποψη και ορισμένοι άλλοι;

Η απάντηση βρίσκεται στην κατωτέρω φράση του Ουίστον Τσόρτσιλ:

“Εάν βάλεις σε ένα δωμάτιο δύο οικονομολόγους, ζητώντας τους να σου φέρουν μια πρόταση, θα σου φέρουν δύο, εκτός και ο ένας εκ των δύο είναι ο Λόρδος Κένυς, οπότε θα σου φέρουν τρεις προτάσεις”.

Είναι όμως γεγονός, πως εκείνος που επενδύει σε ίδρυση επιχείρησης, συμβάλλοντας στην αύξηση της απασχόλησης, στην παραγωγή εισοδήματος και στον κρατικό προϋπολογισμό, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα, το σημαντικό ρίσκο της ενδεχόμενης απώλειας μέρους ή και του συνόλου των κεφαλαίων του, το πράττει, επειδή δεν αρκείται στην αμοιβή των κεφαλαίων του με τόκους, αλλά στοχεύει στην απόκτηση κερδών από την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Άρα το κέρδος αποτελεί την αμοιβή της επιχειρηματικότητας, για το ρίσκο που αναλαμβάνει και για την συμβολή της στην ανάπτυξη και όχι αμοιβή του κεφαλαίου.

Επομένως η απώλεια της σίγουρης τοκοφόρου απόδοσης των κεφαλαίων συνιστά κόστος.

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στο πρόβλημα αυτό, πηγάζουν από το γεγονός, ότι η μία προσέγγιση θεωρεί το κέρδος ως καθαρή αμοιβή της επιχειρηματικότητας και η άλλη ως αμοιβή των κεφαλαίων και της επιχειρηματικότητας μαζί.

Προσωπικά πιστεύω, πως το κέρδος αποτελεί την αμοιβή της επιχειρηματικότητας και όχι και των κεφαλαίων μαζί, η αποδοχή όμως, της μιας ή της άλλης προσέγγισης είναι θέμα ενός εκάστου.

Ανεξάρτητα όμως της όποιας προσέγγισης, επιβάλλεται αναπροσαρμογή του ετήσιου ποσού απόσβεσης, με εφαρμογή του ποσοστού του πληθωρισμού, που έχει μεσολαβήσει μεταξύ του χρόνου της επένδυσης και του χρόνου απόσβεσης, προκειμένου να καταστεί το ποσό της απόσβεσης, ίσης τουλάχιστον αξίας, με το επενδυθέν σε προγενέστερο της απόσβεσης χρόνο.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

Επένδυση ύψους 39.000 ευρώ, τον 12^ο μήνα του 1998, πρέπει να αποσβεσθεί σε 13 χρόνια. Με εφαρμογή της σταθερής απόσβεσης, πρέπει κάθε χρόνο να αποσβένεται ποσό ύψους 3.000 ευρώ.

Θέλουμε να καταστήσουμε το ετήσιο ποσό απόσβεσης του έτους 2004 σε ισοδύναμη αξίας ποσό, με το αντίστοιχο που επενδύθηκε τέλος του 1998.

Μελετώντας τον κατωτέρω πίνακα της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, διαπιστώνει κανείς πως ο μεσολαβήσας αθροιστικά πληθωρισμός, από το 1999 έως και τέλος 2004, ανέρχεται σε ποσοστό σε 19,20%

Πολλαπλασιάζοντας το ποσό της ετήσιας σταθερής απόσβεσης με τον πληθωρισμό που μεσολάβησε μεταξύ του χρόνου επένδυσης και του χρόνου που γίνεται απόσβεση, βρίσκεται το ποσό που πρέπει να προστεθεί στο προς απόσβεση, προκειμένου αυτό να καταστεί ισοδύναμο με το επενδυθέν. Δηλαδή $3.000 \times 19,20\% = 576$ ευρώ.

Αυτών προστιθεμένων, στην ετήσια σταθερή απόσβεση, βρίσκεται το ποσό που αντιστοιχεί σε ίσης αξίας χρήμα, με τις 3.000 ευρώ, που επενδύθηκαν προ δετίας. $3.000 + 576 = 3.576$ ευρώ. Το ποσό αυτό του 2004 είναι οικονομικά ισοδύναμο με τις 3.000 ευρώ του 1998.

Συνεπώς:

Το ετήσιο ποσό απόσβεσης, που αναλογεί για κάθε χρόνο, αναπροσαρμοζόμενο με το ποσοστό του πληθωρισμού, που υπήρξε μεταξύ του χρόνου που έγινε η επένδυση και του χρόνου που επιστρέφεται ως κόστος απόσβεσης, δίδει την απαιτούμενη προσαύξηση, προκειμένου να καταστήσουμε τα ποσά ίσης αξίας.

Προκειμένου να προϋπολογίσουμε το κόστος, δεδομένου ότι το ύψος του πληθωρισμού θα διαμορφωθεί μεταγενέστερα, εφαρμόζουμε το εκτιμώμενο, από το οικονομικό επιτελείο της Κυβέρνησης ποσοστό πληθωρισμού, για τον επόμενο χρόνο.

Γ.Γ.ΕΣΥΕ

Πίνακας Ι. Εξέλιξη ετήσιων μεταβολών Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Έτος βάσης: 1999=100,0)				
Έτος	Σύγκριση μέσου ετήσιου δείκτη κάθε έτους, με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους			
	Μέσος ετήσιος δείκτης	Μεταβολή %		
1994	61,338	10,90%		
1995	66,818	8,90%		
1996	72,293	8,20%		
1997	76,296	5,50%		
1998	79,932	4,80%		
1999	82,039	2,60%		
2000	84,624	3,20%		
2001	87,480	3,40%		
2002	90,655	3,60%		
2003	93,856	3,50%		
2004	96,576	2,90%		
2005	100,000	3,50%		
2006	103,196	3,20%		

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος

Μπορεί κανείς να αναρωτηθεί, γιατί να προβώ σε αναπροσαρμογές κ.λπ. αφού έτσι και αλλιώς το ποσό που θα καταχωρήσω στα φορολογικά μου βιβλία είναι αυτό που ο νόμος επιβάλλει.

Η σκοπιμότητα του να γνωρίζει ο εργαστηριούχος, το πραγματικό κόστος που βαρύνει τα παραγόμενα από την επιχείρησή του προϊόντα, ώστε να μην ασκεί τιμολογιακή πολιτική στα τυφλά, αλλά με γνώση, είναι προφανής και σημαντικός λόγος να το πράξει.

Όποιος ασκεί τιμολογιακή πολιτική στα τυφλά, κινδυνεύει να καταστεί, αυτός και η επένδυσή του, "άτυπος υπάλληλος" των πελατών του, χωρίς φυσικά τα δικαιώματα του υπαλλήλου.

Επομένως:

το κόστος απόσβεσης, που επιβαρύνει κάθε χρόνο την παραγωγή, είναι ίσο, με το ύψος της ετήσιας σταθερής απόσβεσης συν του ποσού που προκύπτει, από την εφαρμογή του ποσοστού του πληθωρισμού που μεσολαβή μεταξύ χρόνου επένδυσης και χρόνου απόσβεσης, προκειμένου να καταστούν τα άνισα ποσά, οικονομικώς ισοδύναμα.

8.2 Χρηματοπιστωτικό κόστος

Κάθε επιχείρηση, όπως ήδη τονίστηκε, είναι ένας οργανισμός με οικονομική αυτοτέλεια, που βρίσκει τα αναγκαία κεφάλαια, με τα οποία αποκτά, τις απαιτούμενες για την παραγωγή προϋποθέσεις (μέσα παραγωγής κ.λπ.), τα οποία κεφάλαια επιστρέφει σταδιακά, καταβάλλοντας και τους αναλογούντες τόκους.

Το φορολογικό μας σύστημα αναγνωρίζει ως κόστος, τους τόκους, που καταβλήθηκαν, για εξυπηρέτηση τραπεζικών δανείων, είτε αυτά ελήφθησαν για κεφαλαιουχικό αγαθά, είτε για κεφάλαια κίνησης, υπαρχόντων βέβαια των απαραίτητων παραστατικών.

Δεν αναγνωρίζει όμως ως κόστος, όπως ήδη ανέφερα, τόκους για τα ίδια κεφάλαια, με την λογική, πως στο κέρδος περιλαμβάνεται και η αμοιβή των ιδίων κεφαλαίων.

Το γεγονός αυτό, δεν σημαίνει πως δεν πρέπει να υπολογίζεται κόστος, τουλάχιστον για κεφάλαιο κίνησης, το οποίο περιλαμβάνει και τις πιστώσεις προς τους πελάτες, οι οποίες όταν εισπραχθούν, δεν θα είναι οικονομικώς ισοδύναμες, μήτε θα έχουν απόδοση, θα υπολείπονται δηλαδή της αρχικής τους αξίας.

Για παράδειγμα: *1 ευρώ σήμερα ισούται μετά ένα χρόνο με $1 + \text{ποσοστό πληθωρισμού}$ για οικονομική ισοδυναμία + τον αναλογούντα τόκο, που αντιπροσωπεύει την αμοιβή του κεφαλαίου.*

Εισπράττοντας μόνο το 1 ευρώ, όπως κατά κανόνα γίνεται, υπάρχει απώλεια,.

Συνεπώς η απώλεια της απόδοσης συνιστά κόστος στο ύψος, τουλάχιστον του πληθωρισμού.

Το απαιτούμενο κατά περίπτωση ύψος κεφαλαίων κίνησης, βρίσκεται με ορισμένους μαθηματικούς υπολογισμούς, προκειμένου να είναι επαρκές και μη υπερβάλλον, ανάλογα με τις εισροές εσόδων, τις ανάγκες της παραγωγής και των λοιπών λειτουργικών αναγκών.

Η εφαρμογή του μαθηματικού αυτού τύπου από τα οδοντοτεχνικά εργαστήρια είναι αν όχι αδύνατη, πολύ δύσκολη, γιατί οι εισροές (εισπράξεις) δεν είναι σταθερές ούτε χρονικά ούτε αριθμητικά, γι' αυτό κρίνω άσκοπη την παράθεσή του.

Εκείνο που πρέπει να γνωρίζουμε είναι πως το κυκλοφορούν ενεργητικό αποτελεί το κεφάλαιο κίνησης και περιλαμβάνει:

Τα διαθέσιμα, τις πιστώσεις σε πελάτες και τα αποθέματα των υλικών για τις ανάγκες της παραγωγής ενός τριμήνου. Σε κάθε περίπτωση, το ύψος των κεφαλαίων κίνησης στην περίπτωση των οδοντοτεχνικών εργαστηρίων, πρέπει να επαρκεί, για τρίμηνη κάλυψη των αναγκών μισθοδοσίας και ασφαλιστρών των απασχολούμενων, του λειτουργικού κόστους, και των υλικών παραγωγής αφαιρουμένων των πιστώσεων των προμηθευτών.

Επί του ποσού αυτού εφαρμόζεται το ισχύον συμβατικό επιτόκιο, προκειμένου να βρεθεί το ετήσιο κόστος του κεφαλαίου κίνησης.

Το ύψος του κεφαλαίου κίνησης ποικίλη μεταξύ των εργαστηρίων, γιατί συναρτάται κυρίως με τον αριθμό των απασχολουμένων, τις πιστωτικές διευκολύνσεις προς τους πελάτες και τις πιστωτικές διευκολύνσεις των προμηθευτών προς το εργαστήριο.

8.3 Κόστος λειτουργίας

Περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που απαιτούνται για την λειτουργία του εργαστηρίου, όπως ενοίκιο, κοινόχρηστα, λογαριασμοί ΔΕΚΟ, συνδρομές Επιμελητηρίου, Συλλόγου, εντύπων επιμόρφωσης, συμμετοχή σε επιμορφωτικά σεμινάρια και συνέδρια, καθώς και κάθε άλλη δαπάνη, που δεν περιλαμβάνεται στις άλλες κατηγορίες κόστους.

Όταν η επαγγελματική στέγη που στεγάζεται το εργαστήριο ανήκει στον οδοντοτεχνίτη, λόγω της ανεξάρτητης και αυτοτελούς οντότητας του εργαστηρίου, υπολογίζεται ως δαπάνη τεκμαρτό ενοίκιο.

Εάν δεν υπολογίζεται τεκμαρτό ενοίκιο, τότε υπάρχει δαπάνη που διαφεύγει την "σύλληψη".

Παράδειγμα: Οδοντοτεχνίτης διατηρεί εργαστήριο στην Αθήνα, το οποίο στεγάζει σε ενοικιαζόμενη στέγη, ταυτόχρονα είναι και κάτοχος επαγγελματικής στέγης στην Θεσσαλονίκη την οποία νοικιάζει και εισπράττει ενοίκιο.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα, ποιος εισπράττει τα ενοίκια της στέγης στην Θεσσαλονίκη, το εργαστήριο ή ο οδοντοτεχνίτης; Ασφαλώς ο οδοντοτεχνίτης, το εργαστήριο καταβάλλει το δικό του ενοίκιο το οποίο και καταχωρεί ως κόστος.

Εάν ο οδοντοτεχνίτης διαθέτει τα ενοίκια που εισπράττει, στο εργαστήριό του στην Αθήνα, ποιος δαπανά τα έσοδα από την στέγη στην Θεσσαλονίκη; Ασφαλώς το εργαστήριο.

Εάν η ιδιόκτητη επαγγελματική στέγη δεν ήταν στην Θεσσαλονίκη, αλλά στην Αθήνα και στέγαζε ο οδοντοτεχνίτης το εργαστήριό του σε αυτήν, χωρίς να εισπράττει ενοίκιο, δεν δαπανά το εργαστήριο το ποσό που αναλογεί στο ενοίκιο; Ασφαλώς ναι.

Συνεπώς το εργαστήριο ως αυτοτελής μονάδα έχει κόστος στέγασης, που πρέπει να συνυπολογίζεται, για να μην διαφεύγει, αδιάφορο σε ποιόν καταβάλλει το κόστος αυτό.

Δεδομένου ότι, πολλά εργαστήρια απασχολούν λογιστές και καθαρίστρια, με περιοδική απασχόληση και πάγια αντιμισθία, καθώς και άτομο με μερική απασχόληση, για μεταφορά των εργασιών, το κόστος τους μπορεί να περιλαμβάνεται είτε στις λειτουργικές δαπάνες είτε στο κόστος των μη παραγωγικά εργαζομένων.

8.4 Εργατοτεχνικό κόστος

Περιλαμβάνει μισθούς, επίδομα γάμου, πτυχίου κ.λπ, ασφάλιστρα, δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα καθώς και το επίδομα άδειας, για όσους απασχολούνται στην παραγωγή, συμπεριλαμβανομένου και του εργαστηριούχου, που κατά κανόνα εργάζεται παραγωγικά, ανεξάρτητα από το γεγονός, πως δεν αναγνωρίζεται φορολογικά, μισθολογικό κόστος για τον αυτοαπασχολούμενο.

Αναφέρθηκε ήδη πως η πολιτεία θεωρεί ότι το κέρδος περιλαμβάνει την αμοιβή των κεφαλαίων και της επιχειρηματικότητας, τώρα βλέπουμε, πως κατ' αυτήν περιλαμβάνει και το κόστος εργασίας του αυτοαπασχολούμενου.

Η μη αναγνώριση μισθολογικού κόστους για τον αυτοαπασχολούμενο, συνιστά αποθέωση της στρέβλωσης, γιατί, φαίνεται πως παράγονται προϊόντα, χωρίς ανθρώπινη εργασία, γεγονός αδύνατο να συντελεστεί.

Παράδειγμα: *Εργαστήριο στο οποίο μοναδικός απασχολούμενος είναι ο εργαστηριούχος, παράγει κάποια προσθετικά προϊόντα, δεδομένου ότι δεν αναγνωρίζεται μισθολογικό κόστος για τον αυτοαπασχολούμενο, φαίνεται πως μπορούν να παραχθούν προϊόντα, χωρίς ανθρώπινη εργασία.*

Εάν όμως ο εργαστηριούχος, δεν εργαζόταν στο εργαστήριό του, αλλά έπαιζε τάβλι στο καφενείο ή εργαζόταν στα κτήματά του και ανέμενε να εισπράξει το κέρδος από την επένδυσή του, θα υπήρχε παραγωγή; Ασφαλώς όχι, δεδομένου πως τίποτε δεν μπορεί να παραχθεί χωρίς ανθρώπινη εργασία.

Είναι επίσης γνωστό πως η ημερήσια κ.λπ. παραγωγή ενός εργαστηρίου συναρτάται με τον αριθμό εργαζομένων στην παραγωγή, π.χ. ένας (1) απασχολούμενος παράγει ημερησίως X μονάδες έργου, ενώ δύο (2) απασχολούμενοι παράγουν X επί 2 μονάδες και ούτω καθ' εξής.

Συνεπώς, κάθε ιδιοκτήτης εργαστηρίου, απασχολούμενος στο εργαστήριό του, καλύπτει μια θέση εργαζόμενου και συμβάλει στην παραγωγή.

Επιβάλλεται λοιπόν για τις ανάγκες της κοστολόγησης να λογίζεται ο εργαστηριούχος ως μισθωτός, που δικαιούται τις αποδοχές που του αντιστοιχούν βάση της προϋπηρεσίας του, σύμφωνα με την Συλλογική Σύμβαση Εργασίας και ως ασφάλιστρα τα καταβαλλόμενα στο ΤΕΒΕ.

Ως μισθός υπολογίζεται ο καταβαλλόμενος ή αυτός που αντιστοιχεί με βάση την ισχύουσα κάθε φορά Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

Το ετήσιο κόστος προσαυξάνεται με την αναλογούσα αποζημίωση, δεδομένου ότι ο εργαζόμενος, ακόμη κι αν συνταξιοδοτηθεί δικαιούται αποζημίωση ανάλογα με την προϋπηρεσία του και τον χαρακτηρισμό του ως υπαλλήλου ή ως εργατοτεχνίτη. Ο αδειούχος οδοντοτεχνίτης χαρακτηρίζεται από τον νόμο 1666/86 ως υπάλληλος.

Η αναλογούσα αποζημίωση υπαλλήλου και εργατοτεχνίτη ισούται με τον απαιτούμενο χρόνο προειδοποίησης, όταν η απόλυση γίνεται χωρίς προειδοποίηση και μισή, εφόσον γίνει με προειδοποίηση.

8.5 Κόστος μη παραγωγικά απασχολούμενων

Μη παραγωγικά απασχολούμενοι είναι ο μεταφορέας, ο υπάλληλος γραφείου, ως και κάθε άλλος μισθωτός, που δεν απασχολείται στην παραγωγική διαδικασία.

Η αμοιβή περιλαμβάνει ότι και των παραγωγικά εργαζομένων.

8.6 Υπολογισμός κόστους παραγωγικά και μη εργαζομένων

Το κόστος της εργασίας αποτελείται:

1. Από τον μισθό που καταβάλλεται ή τον αναλογούντα, βάση της ισχύουσας, για κάθε απασχολούμενο, Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας.
2. Από το επίδομα, γάμου (10% επί του βασικού μισθού, εφόσον είναι έγγαμος) και πτυχίου (επίδομα πτυχίου δικαιούνται μόνο οι πτυχιούχοι ΤΕΙ).
3. Το άθροισμα του μισθού και των επιδομάτων, αποτελούν τις μηνιαίες αποδοχές.
4. Τα ασφάλιστρα που υπολογίζονται επί των μηνιαίων αποδοχών με το εκάστοτε ισχύον ποσοστό ασφαλιστρών, που βαρύνει τον εργοδότη. Σήμερα ανέρχεται σε 28,05%. Για τον εργαστηριούχο το καταβαλλόμενο στο ΤΕΒΕ ποσό.

5. Το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών και των ασφαλίσεων, συνιστούν το μηνιαίο κόστος.
6. Το ετήσιο κόστος βρίσκεται με πολλαπλασιασμό του μηνιαίου κόστους επί 14 (δώρα και επίδομα άδειας).
7. Το ποσό αποζημίωσης που αναλογεί στο έτος, βρίσκεται, διαιρώντας το συνολικό ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε εργαζόμενο, ανάλογα με την ιδιότητά του (υπάλληλος ή εργατοτεχνίτης) και την προϋπηρεσία του σύμφωνα με τους πίνακες του παραρτήματος, δια των ετών προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη.
8. Το συνολικό ετήσιο κόστος αποτελείται από το άθροισμα του ετήσιου κόστους και της αποζημίωσης.

8.7 Κόστος υλικών

Προκειμένου να προϋπολογίσουμε το κόστος των υλικών κατασκευής μιας μονάδας προϊόντος, είναι αναγκαία η καταγραφή της τεχνικής προδιαγραφής κατασκευής του.

Η πρακτική αυτή ακολουθείται για κάθε προϊόν (ολική οδοντοστοιχία, σκελετού μερικής, μέταλλοπορσελάνης κ.λπ.).

Η τεχνική προδιαγραφή, είναι η συνταγή κατασκευής του προϊόντος και μπορεί να παρομοιασθεί με τις συνταγές μαγειρικής (τόσο λάδι τόσο ξύδι κ.λπ.).

Με βάση την εμπειρία και γνώση ή μετρήσεις, καταγράφονται τα υλικά κατασκευής, η μονάδα μέτρησης, (κιλό, λίτρο, τεμάχιο κ.λπ.)

Κατόπιν καταγράφεται η τιμή της, μονάδας μέτρησης (κιλού, λίτρου, τεμαχίου κ.λπ.) συμπεριλαμβανόμενου και του Φ.Π.Α.

Στην συνέχεια καταγράφεται η απαιτούμενη από κάθε υλικό ποσότητα, στη οποία πρέπει να περιλαμβάνεται και η σχετική φύρα.

Διαιρώντας την τιμή μονάδος με τις μονάδες υποδιαίρεσής της, π.χ. τιμή κιλού 2,30 δια 1.000 γραμμάρια, μας δίνει την τιμή του γραμμαρίου, η οποία πολλαπλασιαζόμενη με τα απαιτούμενα γραμμάρια, δίνει την αξία του υλικού.

Τα τεμάχια τα υποδιαιρούμε π.χ. σε δέκατα, εικοστά, εικοστά πέμπτα κ.λπ. (1 τεμάχιο = 10/10, 20/20, 25/25 κ.λπ.).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Παράδειγμα: Ένα διαμάντι επαρκεί για 25 μονάδες προϊόντος, άρα, για ένα προϊόν απαιτείται το 1/25 του τεμαχίου. Έστω η τιμή του διαμαντιού μαζί με τον Φ.Π.Α. ανέρχεται σε 27,70 ευρώ.

Διαιρώντας την τιμή του διαμαντιού με τον αριθμό μονάδων για τις οποίες επαρκεί, βρίσκεται το κόστος που επιβαρύνει την μονάδα. Όπως:

$$\frac{27,70}{25} = 0,04 \text{ ευρώ}$$

Στο τέλος αθροιζόμενα τα ποσά, δίδουν το συνολικό κόστος των υλικών που επιβαρύνουν την μονάδα προϊόντος.

Επί του συνόλου, εφαρμόζεται συντελεστής επαναλήψεων π.χ. 2% και το γινόμενο προστίθεται στο σύνολο, δίδοντας το συνολικό κόστος, όπως στη ακόλουθη τεχνική προδιαγραφή.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ					
ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ: _____					
A/A	ΕΙΔΟΣ ΥΛΙΚΟΥ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΠΟΣΟΤΗΣ	ΑΞΙΑ ΥΛΙΚΟΥ
1	Μολντάνο	Κιλό	2,30	150 γραμμ.	0,35
2	Πυρόχωμα	Κιλό	6,00	150 γραμμ.	0,90
3	Διαμάντι	Τεμάχιο	27,70	1/25	0,04
4					
5					
6					
7					
8					
ΣΥΝΟΛΟ					1,29
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΩΝ 2%					0,03
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ					1,32

8.8 Φόροι

Η φορολογία του εισοδήματος δεν αποτελεί κόστος, αλλά οικονομική συμβολή των πολιτών και των επιχειρήσεων στα κρατικά έσοδα, με βάση το εισόδημά τους.

Είναι όμως γνωστό, πως όλες οι μικρές επιχειρήσεις, καλούνται κατά διαστήματα, να κλείσουν τις ανέλεγκτες χρήσεις, με καταβολή ενός συγκεκριμένου κάθε φορά ποσού.

Το ποσό που καλούνται να καταβάλουν για κάθε χρήση, ορίζεται αυθαίρετα από τον εκάστοτε Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος τεκμαίρει, πως όλοι έχουν αποκρύψει εισόδημα και με την απειλή του ελέγχου και των προστίμων, για τυπικές παραβάσεις, οδηγούνται οι πάντες στην καταβολή του εκάστοτε οριζόμενου ποσού, είτε απέκρυψαν εισόδημα είτε όχι.

Προσωπικά διατηρώ επί 30 χρόνια εργαστήριο και έχω πληρώσει, για κλείσιμο και των 30 ετών.

Πρέπει λοιπόν να υπολογίζεται ποσό, για κλείσιμο μιας χρήσης, στο ύψος τουλάχιστον των 500 ευρώ, όσο και η πρόσφατη (2004) περαίωση, με ενδεχόμενη αναπροσαρμογή.

9. ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στην βιβλιογραφία αναφέρονται διάφοροι μέθοδοι κοστολόγησης όπως του "κανονικού κόστους" του "προκαθορισμένου κόστους" του "ιστορικού κόστους" του "πρότυπου κόστους" και του "προϋπολογιστικού".

Ενδιαφέρον παρουσιάζει κυρίως η προϋπολογιστική, επειδή τα προϊόντα που αναλαμβάνει να κατασκευάσει κάθε εργαστήριο, τιμολογούνται πριν παραχθούν και δευτερεύοντος η ιστορική, δια της οποίας βρίσκεται το κόστος των προϊόντων ανά μονάδα, μεταγενέστερα της παραγωγής τους, δηλαδή απολογιστικά, γι' αυτό και η μέθοδος αυτή ονομάζεται ιστορική.

Με την προϋπολογιστική κοστολόγηση έχουμε την δυνατότητα κοστολογήσουμε την μελλοντική παραγωγή μας και να ασκηθεί κλαδική τιμολογιακή πολιτική (κατώτερα όρια αμοιβών του νόμου 1666/86).

Για τον λόγο αυτό, θα αναλυθεί η μέθοδος της προϋπολογιστικής κοστολόγησης.

Εξάλλου η ιστορική μέθοδος παρέχει συγκεκριμένα δεδομένα (τόσα καταβλήθηκαν για μισθούς, για υλικά, για λειτουργικά κ.λπ.) και τόσα προϊόντα παράχθηκαν. Είναι λοιπόν εύκολο, για τον γνωρίζοντα την προϋπολογιστική κοστολόγηση να προβεί σε απολογιστική.

Σύμφωνα με την προϋπολογιστική κοστολόγηση:

1. προϋπολογίζεται το σύνολο των απαιτούμενων δαπανών, για την παραγωγή των προϊόντων, της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. (πάγια, αμοιβή εργασίας, υλικά, χρηματοπιστωτικά, λειτουργικά και λοιπά κόστη).
2. προϋπολογίζεται η μέγιστη δυνατή παραγωγή, σε μονάδες προϊόντων, σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο. (συνολική παραγωγή σε μονάδες)
3. διαιρώντας τις προϋπολογισθείσες δαπάνες, με την προϋπολογισθείσα παραγωγή βρίσκεται το κόστος, ανά μονάδα προϊόντος.

Σύμφωνα με την ιστορική κοστολόγηση:

1. Καταγράφονται οι πάσης φύσεως δαπάνες και αθροίζονται ανά κατηγορία.
2. Καταγράφεται και αθροίζεται η ετήσια παραγωγή.
3. Διαιρώντας τις δαπάνες με την ετήσια παραγωγή, βρίσκεται το κόστος της μονάδος.

9.1 Κοστολόγηση προϊόντων μη τυποποιημένης παραγωγής

Μη τυποποιημένα προϊόντα θεωρούνται τα μοναδικά προϊόντα όπως ένα πλοίο, μια οικοδομή, ένα τεχνικό έργο, αλλά και τα προϊόντα που παράγονται με ειδικές τεχνικές προδιαγραφές που αποκλείουν την διοχέτευσή τους στην αγορά και την κατανάλωσή τους από τον ανώνυμο καταναλωτή, όπως τα οδοντοπροσθετικά προϊόντα, που καθένα είναι μοναδικό και μη επαναλήψιμο, προοριζόμενο, για έναν, μοναδικό και συγκεκριμένο καταναλωτή και έχει ατομικό κόστος, διαφορετικό από τα άλλα ομοειδή.

Τα παραγόμενα στο οδοντοτεχνικό εργαστήριο προϊόντα, κατατάσσονται στην κατηγορία των μη τυποποιημένων προϊόντων, γιατί είναι μοναδικά και μη επαναλήψιμα και δεδομένου του προορισμού τους, πρέπει να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές.

Το ατομικό κόστος παραγωγής κάθε οδοντοπροσθετικού προϊόντος, διαφέρει κατά κανόνα από άλλο ομοειδές, ακόμα και όταν παράγεται από το ίδιο εργαστήριο, πολύ δε περισσότερο από διαφορετικό, δεδομένου ότι για καθένα απαιτείται, ανάλογα με τον σχεδιασμό του, διαφορετικός

χρόνος ανθρώπινης εργασίας και διαφορετικά υλικά κατασκευής, έχει επομένως διαφορετικό κόστος.

Οι απαιτούμενες κατά περίπτωση παραγωγικές διαδικασίες, διαφέρουν ακόμη και στα ομοειδή προσθετικά προϊόντα, αφού επηρεάζονται από:

1. την διαφορετική κατάσταση στην οποία βρίσκεται κάθε στοματική κοιλότητα, για την οποία προορίζεται,
2. τον σχεδιασμό της προσθετικής αποκατάστασης
3. τα υλικά κατασκευής,
4. την ακριβή ή μη αποτύπωση των γνάθων και την ορθή καταγραφή της σχέσης τους

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

1. Παραλαμβάνεται από το ιατρείο αποτύπωμα για κατασκευή γέφυρας οκτώ τεμαχίων. Διαπιστώνεται μετά την κατασκευή του εκμαγείου, πως το αποτύπωμα δεν είναι ακριβές και απαιτείται λήψη νέου. Στην περίπτωση αυτή έχουμε διπλή παραλαβή και διπλά εκμαγεία, που σημαίνει διπλό κόστος παραλαβής, διπλό κόστος υλικών για κατασκευή εκμαγείου και διπλό κόστος εργασίας για την κατασκευή του.
2. Γίνεται σύνταξη ολικής οδοντοστοιχίας και αποστέλλεται για δοκιμή. Διαπιστώνεται εσφαλμένη καταγραφή της σχέσης των γνάθων και καταγράφεται νέα, γίνεται νέα σύνταξη της ολικής και αποστέλλεται πάλι για δοκιμή. Στην περίπτωση αυτή έχουμε διπλό χρόνο εργασίας για την σύνταξη και διπλή αποστολή για δοκιμή.

Πρακτικά το μη τυποποιημένο προϊόν, παρακολουθείται μέσα στην παραγωγική διαδικασία, από ειδικό έντυπο, στο οποίο καταγράφονται τα δεδομένα του ατομικού του κόστους, όπως αυτά προκύπτουν στα διάφορα κατασκευαστικά στάδια.

Προϋπόθεση εφαρμογής της διαδικασίας αυτής είναι η ύπαρξη οργανωμένου λογιστηρίου, γεγονός που καθιστά ανέφικτη την εφαρμογή του από τα οδοντοτεχνικά εργαστήρια, δεδομένης της έλλειψης της σχετικής προϋπόθεσης.

Για τον λόγο αυτό, στο εγχειρίδιο αυτό, θα εφαρμοσθεί για την κοστολόγηση των οδοντοπροσθετικών προϊόντων, η μέθοδος κοστολόγησης των τυποποιημένων προϊόντων, έχοντας πάντα κατά νου, πως με την μέθοδο αυτή, δεν βρίσκουμε το ακριβές κόστος κάθε προϊόντος, αλλά το μέσο κόστος ανά μονάδα.

9.2 Παρεπόμενη παραγωγή

Ως παρεπόμενη παραγωγή, νοούνται τα προϊόντα που παράγονται, ως αναγκαίο επακόλουθο της κύριας δραστηριότητας και δεν αποτελούν βασική πηγή εσόδων για την επιχείρηση, όπως οι επιδιορθώσεις και τα ατομικά δισκάρια.

Η ίδρυση οδοντοτεχνικού εργαστηρίου, γίνεται με σκοπό την κατασκευή νέων προσθετικών αποκαταστάσεων και όχι επιδιορθώσεων, που δεν αποτελούν νέα προϊόντα, μήτε ατομικών δισκαρίων που δεν είναι προσθετικά προϊόντα, αλλά ατομικά μέσα αποτύπωσης των γνάθων.

Τα ατομικά προϊόντα αποτύπωσης των γνάθων και η επιδιόρθωση παλαιών προσθετικών αποκαταστάσεων, που συνιστούν παροχή υπηρεσίας, έχουν δικό τους κόστος και συμμετοχή σε όλους τους συντελεστές κόστους του εργαστηρίου.

Θα μπορούσε κάποιος, να μην συμπεριλάβει τα "προϊόντα" αυτά στον επιμερισμό του συνολικού κόστους, εφόσον η ποσότητά τους είναι πολύ μικρή.

Πιστεύοντας όμως, πως αυτό δεν ισχύει και δεδομένης της αναγκαιότητας τιμολόγησής τους, θεωρώ πως και αυτά έχουν την δική τους συμμετοχή σε όλους τους συντελεστές κόστους.

10. ΟΔΟΝΤΟΠΡΟΣΘΕΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ – ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Δεδομένου:

1. ότι τα τεχνητά δόντια, τοποθετούνται στην στοματική κοιλότητα με σκοπό να αναπληρώσουν τα φυσικά, που είναι όργανα του πεπτικού συστήματος του ανθρώπου και έχουν ως εκ τούτου θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία.
2. ότι ο άνθρωπος, τρέφεται δια της στοματικής κοιλότητας, επομένως, ότι τοποθετείται σ' αυτήν, πρέπει να είναι κατασκευασμένο, με βιολογικώς ανεκτά και άριστης ποιότητας υλικά.
3. ότι η τοποθέτηση στην στοματική κοιλότητα, προσθετικών προϊόντων με τεχνικά σφάλματα, γίνεται πρόξενος σοβαρών και ανεπιθύμητων παρενεργειών.

Επιβάλλεται, να ανταποκρίνονται τα προϊόντα, στις απαιτούμενες κατά περίπτωση προδιαγραφές ποιότητας, χωρίς "εκπτώσεις", για λόγους συμπίεσης του κόστους.

Προκειμένου όμως, να κατασκευασθεί οδοντοπροσθετικό προϊόν, ανταποκρινόμενο στις απαιτούμενες ποιοτικές προδιαγραφές, ικανοποιώντας οδοντίατρο και χρήστη, πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις:

1. Να έχει ο οδοντοτεχνίτης υψηλή θεωρητική και πρακτική κατάρτιση, γνώση των ιδιοτήτων και της συμπεριφοράς των υλικών και σύγχρονο εξοπλισμό, που σημαίνει διαρκή ενημέρωση, επιμόρφωση και εκσυγχρονισμό των μέσων παραγωγής.
2. Να αφιερώνει στην κάθε εργασία, τον απαραίτητα χρόνο απασχόλησης και να μη τις κατασκευάζει στο ρυθμό του "αρπακόλα" σύμφωνα με τη λαϊκή ρήση.
3. Να χρησιμοποιεί υλικά κατεργασίας, της καλύτερης δυνατής ποιότητας και όχι χαμηλού κόστους γιατί η συμβολή τους στην ποιότητα είναι αρνητική.
4. Ενδεδειγμένη κατά περίπτωση προετοιμασία των γνάθων, πιστή αντιγραφή τους από τον οδοντίατρο και ορθή καταγραφή της σχέσης τους.

Η απόκτηση της γνώσης, ο διαρκής εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού, η διάθεση του απαιτούμενου χρόνου, για κατασκευή κάθε εργασίας και η χρήση καλής ποιότητας υλικών, έχουν το δικό τους κόστος, που συμβάλλει στην διαμόρφωση του συνολικού κόστους παραγωγής.

Καθοριστικός παράγοντας στην ύπαρξη ή μη των ανωτέρω προϋποθέσεων, είναι η τιμή διάθεσης των οδοντοπροσθετικών προϊόντων, που θα πρέπει να βρίσκεται, σε εκείνο το ύψος, που θα δίδει την δυνατότητα στον οδοντοτεχνίτη, να επιμορφώνεται, να εκσυγχρονίζει τα μέσα παραγωγής του και να αφιερώνει σε κάθε στάδιο κατεργασίας του προϊόντος, τον απαραίτητο χρόνο.

Σε περίπτωση που η τιμή διάθεσης υπολείπεται της ενδεδειγμένης, είναι βέβαιο πως θα οδηγηθεί ο οδοντοτεχνίτης, σε υπέρ εντατικοποίηση της παραγωγής και σε χρήση υλικών χαμηλής ποιότητας και αξίας, προκειμένου να καλύψει την διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης και της ενδεδειγμένης, γεγονός που θα επιδράσει αρνητικά στην ποιότητα και θα οδηγήσει σε κατασκευή κακής ή μέτριας ποιότητας προϊόντος.

Ένα τέτοιο προϊόν "χαμηλής τιμής" δεν ανταποκρίνεται ικανοποιητικά, στους σκοπούς για τους οποίους κατασκευάστηκε, η διάρκεια ζωής του είναι συνήθως μικρή και μπορεί να γίνει πρόξενος, περαιτέρω βλαβών στην στοματική κοιλότητα.

Θα πρέπει λοιπόν να γνωρίζουμε πως το κόστος αγοράς, μέτριας ή κακής ποιότητας προϊόντος σε χαμηλή τιμή, είναι μεγαλύτερο από το κόστος αγοράς καλής ποιότητας προϊόντος, σε υψηλή τιμή.

Η γνώση όμως, ως προς το ενδεδειγμένο - κατά περίπτωση και χρόνο - ύψος τιμών, δεν αποκτάται με "θεία επιφώτιση", αλλά με την κοστολόγηση.

11. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Όλοι οι συντελεστές κόστους, πρέπει να είναι οι αναλογούντες σε καλής ποιότητας εργασιών και όχι μέτριας, κακής ή αρίστης. Να οδηγούν δηλαδή, σε παραδεκτή ποιότητα.
2. Οι συντελεστές κόστους να είναι, οι κατά το δυνατό ακριβέστεροι, να μην υποτιμούνται ή υπερτιμούνται.
3. Σε περίπτωση ιδιόχρησης ακινήτου υπολογίζεται τεκμαρτό ενοίκιο, όπως θα εισέπραττε ο ιδιοκτήτης εάν το ενοικίαζε σε τρίτον.
4. Για τον εργασηριούχο υπολογίζεται αμοιβή, ίση με το ύψος αμοιβής οδοντοτεχνίτη, βάση της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, ανάλογα με την προϋπηρεσία του. Προστίθεται το κόστος ασφάλισής του στο ΤΕΒΕ και η αναλογούσα αποζημίωση που θα ελάμβανε, εάν εργαζόταν ως μισθωτός.
5. Ως ετήσια παραγωγή θεωρείται η παραγωγική δυνατότητα, υπολογιζόμενη επί οκτάωρης εργασίας και πολλαπλασιαζόμενη με τις εργάσιμες ημέρες του έτους.
6. Ως ελάχιστο ποσοστό καθαρού κέρδους εφαρμόζεται, ο επιβαλλόμενος από το Υπουργείο Οικονομικών μοναδικός συντελεστής καθαρού κέρδους, που ανέρχεται κατά την συγγραφή του εγχειριδίου, σε 22%.

Πρέπει να τονιστεί, ότι το οδοντοτεχνικό επάγγελμα, διανύει περιόδους ύφεσης και έντασης εργασιών γεγονός που αυξάνει το κόστος εργασίας, επειδή οι μισθοί σε περιόδους ύφεσης καταβάλλονται στο ακέραιο, ενώ σε περιόδους έντασης καταβάλλεται αμοιβή για υπερωρίες.

Σύμφωνα με την εμπειρία, η κάλυψη της παραγωγικής δυνατότητας με δάωρη εργασία και μόνο τις εργάσιμες ημέρες, δεν υπερβαίνει το 80% της ετήσιας παραγωγικότητας των εργαστηρίων, με ελάχιστες διαφοροποιήσεις.

Σε περιόδους έντασης, οι παραγγελίες ξεπερνούν την ημερήσια παραγωγική δυνατότητα, με αποτέλεσμα, να απαιτείται υπερωριακή εργασία, που αυξάνει το κόστος εργασίας, δεδομένου ότι η πέραν του κανονικού ωραρίου απασχόληση, αμείβεται με προσαύξηση 25% ή 50% ή 75% και σε ορισμένες περιπτώσεις με 100%, ανάλογα, του πότε προσφέρεται υπέρ εργασία ή υπερωριακή απασχόληση και κατά πόσο ακολουθήθηκε ή όχι η προβλεπόμενη από τον νόμο (3385 ΦΕΚ 210/Α/19-8-2005) διαδικασία.

Σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο 3385/2005 ΦΕΚ 210/Α/19-8-2005 ο χαρακτηρισμός υπέρ εργασία και υπερωρία, καθώς και η κατά περίπτωση προσαύξηση ορίζονται ως εξής:

Πίνακας Προσαύξησης του ωρομισθίου για υπερεργασία και υπερωρίες	
40 – 45 ώρες εβδομαδιαίως = υπέρ εργασία	+ 25% προσαύξηση ωρομισθίου
45 - 120 ώρες ετησίως = υπερωρία	+50% προσαύξηση ωρομισθίου
120 + ώρες νόμιμης υπερωρίας ετησίως=	+75% προσαύξηση ωρομισθίου
Μη νόμιμη υπερωρία	+ 100% προσαύξηση ωρομισθίου

12. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Προκειμένου να εφαρμοσθεί η προϋπολογιστική κοστολόγηση, θα υποθέσουμε ότι, το προς εφαρμογή εργαστήριο ιδρύθηκε την 1-1-1998 και κοστολογεί τα προϊόντα του για την ένατη χρήση (έτος 2006). Στο εργαστήριο απασχολούνται:

A. Παραγωγικά

1. Ο εργαστηριούχος με 15ετή προϋπηρεσία στο επάγγελμα
2. 1 τεχνίτης με 10ετή προϋπηρεσία εκ των οποίων 7 στον ίδιο εργοδότη
3. 1 τεχνίτης με βετή προϋπηρεσία στον ίδιο εργοδότη
4. 1 βοηθός με 4ετή προϋπηρεσία στον ίδιο εργοδότη

B. Μη Παραγωγικά

1. 1. Μεταφορέας πλήρους απασχόλησης
2. 1. Λογιστής απασχολούμενος περιοδικά και αμειβόμενος με πάγια αντιμισθία
3. 1. Καθαρίστρια, περιοδικά απασχολούμενη και αμειβόμενη με πάγια αντιμισθία.

12.1. Καταγραφή και Αποτίμηση Παγίων

Αρχικά απογράφονται και αποτιμώνται τα πάγια στην κατηγορία κατάταξής τους, όπως στους πίνακες που ακολουθούν.

Πρέπει όμως, να τονίσω από την αρχή, πως τα αναγραφόμενα πάγια, οι ποσότητες, οι τιμές, οι χρόνοι και κάθε αριθμός που οδηγεί σε οικονομικό αποτέλεσμα, δεν αντιπροσωπεύουν την πραγματικότητα, χρησιμοποιούνται μόνο για την πληρότητα της κοστολόγησης.

12.1.1 Πάγιες εγκαταστάσεις

Στις πάγιες εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται, το κόστος αγοράς επαγγελματικής στέγης, διαρρύθμισης του χώρου, των εγκαταστάσεων (υδραυλική, ηλεκτρική, εξαερισμού, υγραερίου πεπιεσμένου αέρα, τηλεπικοινωνιακή, κλιματισμού κ.λπ.), καθώς και οποιασδήποτε άλλης εγκατάστασης, που θα υπηρετεί την λειτουργία του εργαστηρίου για πολλά χρόνια.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 1 (ΠΑΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)

A/A	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	Φ.Π.Α. 18%	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
1,1	Διαρρύθμιση χώρου	560,00	100,80	660,80
1,2	Υδραυλική εγκατάσταση	280,00	50,40	330,40
1,3	Ηλεκτρική εγκατάσταση	320,00	57,60	377,60
1,4	Τηλεπικοινωνιακή εγκατάσταση	210,00	37,80	247,80
1,5	Εγκατάσταση υγραερίου	100,00	18,00	118,00
1,6	Εγκατάσταση πεπιεσμένου αέρα	100,00	18,00	118,00
1,7	Εγκατάσταση κλιματισμού	2.300,00	414,00	2.714,00
1,8	Εγκατάσταση πυρασφάλειας και συναγερμού	380,00	68,40	448,40
1,9	Εγκατάσταση εξαερισμού – Ιονισμού	1.120,00	201,60	1.321,60
1,10		0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	5.370,00	966,60	6.336,60

12.1.2 Το κόστος ίδρυσης

Καταγράφονται οι δαπάνες για την λήψη των αναγκαίων αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, για μελέτες πυρασφάλειας, εκτίμησης κινδύνου, οι δαπάνες εγγραφής στην Εφορία (φόρος κεφαλαίου) κ.λπ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 2 (ΚΟΣΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ)

A/A	ΕΙΔΟΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Φ.Π.Α. 18%	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
2,1	Λήψη άδειας εγκατάστασης (Δ/νη Βιομηχανίας)	250,00	45,00	295,00
2,2	Περιβαλλοντική μελέτη	88,00	15,84	103,84
2,3	Μελέτη πυρασφάλειας	127,00	22,86	149,86
2,4	Παράβολα	74,00	13,32	87,32
2,5	Εναρξης επιτηδείου (εφορία)	0,00	0,00	0,00
2,6	Εγγραφή στο ΤΕΒΕ	0,00	0,00	0,00
2,7	Εγγύηση ενοικίου	350,00	63,00	413,00
2,8	Εγγύηση ΔΕΗ	180,00	32,40	212,40
2,9	Εγγραφή στο Επιμελητήριο	30,00	5,40	35,40
2,10	Εγγραφή στο Σύλλογο	30,00	5,40	35,40
2,11	Προμήθεια φορολογικών εντύπων	200,00	36,00	236,00
2,12		0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	1.329,00	239,22	1.568,22

12.1.3 Το κόστος κτήσης βασικού εξοπλισμού

Καταγράφονται οι δαπάνες για αγορά πάγκων εργασίας, καθισμάτων, γραφείου, βιβλιοθήκης, φωτισμού, ψυγείου, ως και κάθε άλλου εξοπλισμού, όπως ράφια, σιλό γύψου, διαφόρων επίπλων κ.λπ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 3 (ΒΑΣΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ)

A/A	ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Φ.Π.Α. 18%	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
3,1	Πάγκος χύτευσης αποτυπωμάτων	720,00	129,60	849,60
3,2	Πάγκοι σκαλίσματος	1.400,00	252,00	1.652,00
3,3	Πάγκοι τροχισμού	1.400,00	252,00	1.652,00
3,4	Πάγκος πορσελάνης	650,00	117,00	767,00
3,5	Πάγκος στιβαγμού ακρυλικών	650,00	117,00	767,00
3,6	Φώτα πάγκων	0,00	0,00	0,00
3,7	Καθίσματα	1.760,00	316,80	2.076,80
3,8	Γραφείο –Βιβλιοθήκη	1.500,00	270,00	1.770,00
3,9	Ψυγείο	300,00	54,00	354,00
3,10	Εστία γκαζιού	100,00	18,00	118,00
3,11	Ράφια τοποθέτησης φούρνων- αμμοβολών κ.λπ.	180,00	32,40	212,40
3,12	Σιλό γύψων	360,00	64,80	424,80
	ΣΥΝΟΛΟ	9.020,00	1.623,60	10.643,60

12.1.4 Το κόστος κτήσης του μηχανολογικού εξοπλισμού

Καταγράφονται οι δαπάνες για την απόκτηση του απαιτούμενου για τις ανάγκες της παραγωγής εξοπλισμού, όπως: τρίμερ, δονητές, συσκευές κενού, μικρομότορ, φούρνοι, φρόντα χύτευσης, φούρνοι πορσελάνης και γενικά κάθε συσκευή, για την λειτουργία της οποίας απαιτείται ηλεκτρική ενέργεια, όπως στον πίνακα που ακολουθεί.

Όταν δύο ή περισσότερες μονάδες εξοπλισμού έχουν διαφορετική τιμή κτήσης εκείνο που ενδιαφέρει ιδιαίτερος είναι η συνολική τους αξία. Ως αξία κτήσης της μονάδος νοείται η μέση τιμή, δηλαδή η συνολική αξία κτήσης, δια του αριθμού των μονάδων.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 4 (ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ)

A/A	ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Φ.Π.Α.	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
4,1	Δονητές	2	391,00	782,00	140,76	922,76
4,2	Συσκευές διαμόρφωσης εκμαγείων	1	1.322,00	1.322,00	237,96	1.559,96
4,3	Συσκευές κενού (VACUM)	1	1.175,00	1.175,00	211,50	1.386,50
4,4	Συσκευή τήξεως ατμού	1	1.320,00	1.320,00	237,60	1.557,60
4,5	Φούρνοι Πορσελάνης	2	4.400,00	8.800,00	1.584,00	10.384,00
4,6	Φούρνοι προθέρμανσης χυτών	2	900,00	1.800,00	324,00	2.124,00
4,7	Επαγωγική φρόντα χύτευσης	1	3.200,00	3.200,00	576,00	3.776,00
4,8	Συσκευή συγκολλήσεων	1	263,00	263,00	47,34	310,34
4,9	Συσκευές αμμοβολισμού	1	1.328,00	1.328,00	239,04	1.567,04
4,0	Μικρομότορ	3	850,00	2.550,00	459,00	3.009,00
4,1	Συσκευή όπτησης ακρυλικών	1	1.408,00	1.408,00	253,44	1.661,44
4,2	Απορροφητήρες ρινισμάτων	2	900,00	1.800,00	324,00	2.124,00
4,3	Παραλληλογράφος Φρεζαδόρος	1	3.000,00	3.000,00	540,00	3.540,00
4,4	Βραστήρας	1	585,00	585,00	105,30	690,30
4,5	Κομπρεσέρ	1	265,00	265,00	47,70	312,70
4,6	Συσκευές καθαρισμού ULTRASONIK	1	528,00	528,00	95,04	623,04
4,7	Βραστήρας	0	0,00	0,00	0,00	0,00
4,8		0	0,00	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ				30.126,0	5.422,68	35.548,68

12.1.5 Το κόστος κτήσης των εργαλείων

Το κόστος για αγορά αρθρωτήρων, έγκλειστρων, λυχνιών, λαβίδων, μπολ, δακτυλίων, θηκών εκμαγείων, πυρίμαχων βάσεων, τηλεσκοπικών λαβίδων, και λοιπών εργαλείων, που χρησιμεύουν στην παραγωγή και δεν λειτουργούν με ηλεκτρισμό, όπως ο απλός Παραλληλογράφος, όχι όμως ο φρεζαδόρος που καταχωρείται στον μηχανολογικό εξοπλισμό, γιατί η λειτουργία του ως φρεζαδόρου, απαιτεί ηλεκτρισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ Νο 5 (ΕΡΓΑΛΕΙΑ)

A/A	ΕΙΔΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΠΟΣΟΤΗΣ ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Φ.Π.Α. 18%	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
5,1	Αρθωτήρες	15	73,00	1.095,00	197,10	1.292,10
5,2	Δακτύλιοι χυτών	10	1,20	12,00	2,16	14,16
5,3	Μούφλα οδοντοστοιχιών	5	13,00	65,00	11,70	76,70
5,4	Τηλεσκοπική λαβίδα	1	100,00	100,00	18,00	118,00
5,5	Φόρμες εγκιβωτισμού αποτυπωμάτων	6	5,00	30,00	5,40	35,40
5,6	Λυχνίες	4	11,30	45,20	8,14	53,34
5,7	Μπολ	4	5,00	20,00	3,60	23,60
5,8	Σπάθες	18	1,25	22,50	4,05	26,55
5,9	Πένσες	3	4,20	12,60	2,27	14,87
5,10	Λαβίδες	6	1,75	10,50	1,89	12,39
5,11	Κουτιά εργασιών	20	1,35	27,00	4,86	31,86
5,12	Παραλληλογράφος απλός	1	620,00	620,00	111,60	731,60
5,13		0	0,00	0,00	0,00	0,00
5,14		0	0,00	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ				2.059,80	370,76	2.430,56

12.1.6 Συνολικό κόστος επένδυσης

Τα σύνολα των παγίων, που καταγράφηκαν στους πίνακες 1 έως και 5 μεταφέρονται στον κατωτέρω πίνακα συνολικού κόστους στην αντίστοιχη κατηγορία, στη στήλη κόστος κτήσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

A/A	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ
1	ΠΑΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	6.336,60
2	ΒΑΣΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	10.643,60
3	ΔΑΠΑΝΕΣ ΙΔΡΥΣΗΣ	1.568,22
4	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	35.548,68
5	ΕΡΓΑΛΕΙΑ	2.430,56
ΣΥΝΟΛΟ		56.527,66
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ ΣΕ ΧΡΟΝΙΑ		13
ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΑΘΕΡΗ ΑΠΟΣΒΕΣΗ		4.348,28
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ 1 - 1 - 1998		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ 31 - 12 - 2006		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΣΟΛΑΒΟΥΝΤΟΣ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ 30,10%		
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑ (4.348,28 X 30,10%)		1.308,83
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΕΤΟΣ		5.657,11

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : ο Φ.Π.Α. ανέρχεται σήμερα σε ποσοστό 19%

12.2 Κόστος λειτουργίας

Μετά την καταγραφή των παγίων προϋπολογίζεται το λειτουργικό κόστος, όπως στον πίνακα που ακολουθεί.

Καταγράφονται όλες οι κατηγορίες δαπανών και τα ανάλογα ποσά, με βάση την γνώση και προγενέστερους λογαριασμούς π.χ. ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.λπ.

Υπάρχουν δαπάνες που καταβάλλονται ανά μήνα, 2μηνο και 3μηνο. Αυτές καταγράφονται στην αντίστοιχη στήλη και πολλαπλασιάζονται επί 12, 6, και 4 αντίστοιχα, προκειμένου να υπολογισθεί η ετήσια δαπάνη. Οι ετήσιες δαπάνες π.χ. συνδρομή Επιμελητηρίου καταγράφεται στην στήλη ετήσιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΗΝΙΑΙΟ	ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ	ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ	ΕΤΗΣΙΟ
1	ΕΝΟΙΚΙΟ	400			4.800,00
2	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ	30			360,00
3	Δ.Ε.Η.	0		420	1.680,00
4	Ο.Τ.Ε.	0	140		840,00
5	ΥΔΡΕΥΣΗ	20		0	130,00
6	ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ	50			525,00
7	ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	30			300,00
8	ΥΓΡΑΕΡΙΟ – ΟΞΥΓΟΝΟ	0	0		0,00
9	ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ	0			70,00
10	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ	0			250,00
11	ΜΠΛΟΥΖΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	0	0	0	250,00
12	ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ	10			120,00
13	ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ	0			75,00
14	ΓΡΑΦΙΚΗ ΥΛΗ	10			120,00
15	ΕΙΔΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	15			180,00
16	ΕΞΟΔΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ	10	0		120,00
17	ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΙΚΡΟΕΞΟΔΑ	10			120,00
18	ΛΟΓΙΣΤΗΣ	150	0	0	1.800,00
19	ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ	50			600,00
20		0			0,00
ΣΥΝΟΛΟ					12.340,00

12.3 Εργατοτεχνικό κόστος

Ακολουθεί ο προϋπολογισμός του εργατοτεχνικού κόστους, δηλαδή του κόστους των παραγωγικά απασχολούμενων, όπως στην μισθολογική κατάσταση της επόμενης σελίδας.

Στην περίπτωση του εργαστηρίου που εφαρμόζεται η προϋπολογιστική κοστολόγηση απασχολούνται παραγωγικά οι αναφερόμενοι στην κατωτέρω μισθολογική κατάσταση.

Καταχωρείται στην στήλη βασικός μισθός, το ποσό του μισθολογικού κλιμακίου που αναλογεί στον καθένα, βάση της ισχύουσας Συλλογικής Σύμβασης, αναπροσαρμοσμένο, τουλάχιστον στο ύψος του εκτιμώμενου πληθωρισμού (3,5%), επειδή προϋπολογίζεται το κόστος του επόμενου χρόνου και θα υπάρξει αναπροσαρμογή των αμοιβών.

Για τον εργαστηριούχο υπολογίζεται αποζημίωση, όση θα ελάμβανε αν εργαζόταν ως μισθωτός σε άλλο εργαστήριο. Εργαζόμενος όμως στο εργαστήριό του, στερείται αποζημίωσης.

Εφόσον αυτό το ποσό χάνεται για τον εργαστηριούχο, συνιστά απώλεια και πρέπει να υπολογισθεί στο κόστος.

Ο υπολογισμός των υπολοίπων επιβαρύνσεων περιγράφεται στην σελίδα 25.

Τα ασφάλιστρα στο ΤΕΒΕ διαφέρουν κατά 40 ευρώ περίπου, μεταξύ ασφαλισμένων μέχρι και την 31-12-1992 και αυτών που ασφαλίστηκαν από 1-1-1993 και μετέπειτα.

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

A/A	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	ΕΙΔ/ΤΗΣ	ΒΑΣΙΚΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	ΕΠΙΔΟΜΑ ΓΑΜΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΗΝ/ΩΝ ΑΠ/ΧΩΝ	ΙΚΑ - ΤΕΒΕ	ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΗΣΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ
1	Εργοδότης με 15ετή προϋπηρεσία	τεχνίτης	1.016,86	101,69	1.118,54	321,11	1.439,65	20.155,13	745,69	20.900,82
2	1 με 10ετή προϋπηρεσία	τεχνίτης	861,34	86,13	947,47	265,77	1.213,24	16.985,31	738,29	17.723,60
3	1 με 6ετή προϋπηρεσία	τεχνίτης	827,15	0,00	827,15	232,02	1.059,17	14.828,34	551,43	15.379,78
4	1 με 4ετή προϋπηρεσία	βοηθός	728,40	0,00	728,40	204,32	932,72	13.058,03	437,04	13.495,07
5										
ΣΥΝΟΛΑ			3.433,75	187,82	3.621,56	1.023,21	4.644,77	65.026,81	2.472,46	67.499,27

Σημείωση:

- ο βοηθός αποζημιώνεται ως εργατοτεχνίτης και οι τεχνίτες ως υπάλληλοι.
- ο υπολογισμός της αποζημίωσης που αναλογεί στο έτος είναι το σύνολο της αποζημίωσης δια των ετών προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη.

12.4 Κόστος μη παραγωγικά εργαζομένων

Μη παραγωγικά απασχολούνται στο εν λόγω εργαστήριο, ένας για μεταφορές, ένας λογιστής περιοδικά και μια καθαρίστρια επίσης περιοδικά.

Δεδομένου ότι το κόστος των περιοδικά απασχολουμένων (λογιστή, καθαρίστριας) καταχωρήθηκε ήδη στο κόστος λειτουργίας, υπολείπεται ο υπολογισμός του κόστους του μεταφορέα.

Σε περίπτωση καταβολής ποσού, για χρήση μεταφορικού μέσου που ανήκει στον μεταφορέα, το ποσό αυτό καταχωρείται στο κόστος λειτουργίας.

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ	ΒΑΣΙΚΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	ΕΠΙΔΟΜΑ ΓΑΜΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ	ΙΚΑ	ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΑΠΟΖΗ ΜΕΙΩΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ	730,00	0,00	730,00	204,77	934,77	13.086,71	102,20	13.188,91
ΣΥΝΟΛΑ	730,00	0,00	730,00	204,77	934,77	0,00	102,20	13.188,91

12.5 Χρηματοοικονομικό κόστος

Υπολογίζεται το τρίμηνο κόστος των παραγωγικά και μη εργαζομένων, το αντίστοιχο κόστος λειτουργίας και των πιστώσεων προς τους πελάτες..

Οι πιστώσεις υπολογίζονται με βάση της εμπειρία. Επί του συνόλου εφαρμόζεται επιτόκιο, στο ύψος τουλάχιστον του πληθωρισμού και το γινόμενο αποτελεί το κόστος που επιβαρύνει την ετήσια παραγωγή.

Όταν καταβάλλονται τόκοι για εξυπηρέτηση δανειακών κεφαλαίων σε τράπεζες, τα ποσά που θα καταβληθούν μέσα στον χρόνο, προσθέτονται στο κόστος.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	ΠΟΣΟ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ	ΚΟΣΤΟΣ
ΕΡΓΑΤΟΤΕΧΝΙΚΑ 3 ΜΗΝΩΝ	13.934,32		
ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ 3 ΜΗΝΩΝ	2.804,30		
ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΡΙΜΗΝΟΥ	3.085,00		
ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΡΙΜΗΝΟΥ	30.000,00		
ΣΥΝΟΛΟ	49.823,61	3,50%	1.743,83
		Τόκοι Τραπεζών	0
		Σύνολο	1.743,83

Φόροι

Ως ελάχιστους προβλεπόμενους φόρους, για κλείσιμο της χρήσης, υπολογίζεται το ποσό των 500 ευρώ, όσο ήταν κατά την τελευταία περαίωση.

12.6 Καταγραφή τεχνικών προδιαγραφών

Καταγράφεται η τεχνική προδιαγραφή κάθε προϊόντος (ολικής, μερικής, μεταλλοπορσελάνης, τηλεσκοπικής, σκελετού μερικής κ.λπ.) που κατασκευάζει το εργαστήριο.

Η τεχνική προδιαγραφή, όπως ήδη ανέφερα, αποτελεί την συνταγή κατασκευής κάθε προϊόντος, όπως η ακόλουθη, που περιλαμβάνει υποθετικές ποσότητες και τιμές.

**ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ
ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΥ ΣΚΕΛΕΤΟΥ ΜΕΡΙΚΗΣ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑΣ**

A/A	ΕΙΔΟΣ ΥΛΙΚΟΥ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΠΟΣΟΤΗΣ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΑΞΙΑ ΥΛΙΚΟΥ
1	ΜΟΛΝΤΑΝΟ	ΚΙΛΟ	300,00	3,00	0,90
2	ΚΕΡΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗΣ	ΚΟΥΤΙ	1/60	160,00	2,67
3	ΠΑΣΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗΣ	ΚΙΛΟ	14	133,60	1,87
4	ΠΥΡΟΧΩΜΑ ΣΚΟΝΗ ΓΙΑ ΕΚΜΑΓΕΙΟ	ΚΙΛΟ	150	2,80	0,42
5	ΥΓΡΟ ΠΥΡΟΧΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΚΜΑΓΕΙΟ	ΛΙΤΡΟ	56	12,10	0,68
6	ΣΚΛΗΡΥΝΤΙΚΟ ΠΥΡΟΧΩΜΑΤΙΝΟΥ ΕΚΜΑΓΕΙΟΥ	ΛΙΤΡΟ	1/200	55,00	0,00
7	ΣΑΓΡΕ	ΚΟΥΤΙ	1/50	11,00	0,22
8	ΠΛΕΓΜΑ	ΚΟΥΤΙ	1/50	55,00	1,10
9	ΑΓΚΙΣΤΡΑ	ΚΟΥΤΙ	3	0,12	0,00
10	ΑΓΩΓΟΣ ΧΥΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/120	32,00	0,27
11	ΠΥΡΟΧΩΜΑ ΣΚΟΝΗ ΓΙΑ ΜΟΥΦΛΟ	ΚΙΛΟ	350	2,80	0,98
12	ΥΓΡΟ ΠΥΡΟΧΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΟΥΦΛΟ	ΛΙΤΡΟ	120	12,10	1,45
13	ΜΕΤΑΛΛΟ	ΚΙΛΟ	22	423,67	9,32
14	ΟΞΕΙΔΙΑ ΑΜΜΟΒΟΛΗΣ	ΚΙΛΟ	1/300	1,42	0,00
15	ΔΙΣΚΟΣ ΚΟΠΗΣ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/3	0,25	0,08
16	ΠΕΤΡΑ ΞΕΧΟΝΔΡΙΣΜΑΤΟΣ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/5	0,18	0,04
17	ΚΥΛΙΝΔΡΙΚΗ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/4	0,36	0,09
18	ΚΑΡΜΠΙΑΪΤ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/43	11,03	0,26
19	ΔΙΑΜΑΝΤΙ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/120	42,66	0,36
20	ΛΑΣΤΙΧΟ – ΜΑΚΑΡΟΝΙ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1	0,22	0,22
21	ΧΩΝΑΚΙ ΧΥΤΕΥΣΗΣ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/30	6,44	0,21
22	ΤΣΟΧΑ – ΒΟΥΡΤΣΑ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/280		0,00
23	ΣΑΠΟΥΝΙ ΣΤΙΛΒΩΣΗΣ	ΤΕΜΑΧΙΟ	1/500	9,00	0,02
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ					21,15
Κόστος επαναλήψεων 2%					0,42
Συνολικό Κόστος					21,58

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Οι αναφερόμενες ποσότητες και αξίες είναι υποθετικές.

Επειδή οι μαθηματικές πράξεις έγιναν σε υπολογιστή, όλα τα ποσά στην στήλη αξία υλικού, που εμφανίζονται με δύο δεκαδικά, έχουν υπολογισθεί και αθροισθεί με το σύνολο των δεκαδικών τους, περιλαμβανομένου και του κόστους των επαναλήψεων.

12.7 Προϋπολογισμός χρόνου απασχόλησης ανά μονάδα προϊόντος

Με βάση την γνώση καταγράφονται σε καρτέλα, όπως αυτή που ακολουθεί, όλα τα στάδια εργασίας, που απαιτούνται για την κατασκευή κάθε προϊόντος (ολικής, μερικής, μεταλλοπορσελάνης κ.λπ.). Εν συνεχεία, με βάση την εμπειρία ή χρονομετρώντας, καταγράφεται σε λεπτά ο χρόνος απασχόλησης για κατασκευή κάθε σταδίου, χωρίς να περιλαμβάνεται ο χρόνος αναμονής, που ενδεχομένως απαιτείται.

Σε περίπτωση χρονομέτρησης δεν έχει σημασία το πότε εκτελέστηκε το κάθε στάδιο, αλλά πόσο χρόνο διήρκεσε, γι' αυτό καταγράφεται η ώρα έναρξης και λήξης κατασκευής κάθε σταδίου.

Αφαιρώντας από τον χρόνο λήξης τον χρόνο έναρξης, βρίσκεται ο χρόνος που απαιτήθηκε για την ολοκλήρωση κάθε σταδίου.

Αθροίζοντας την στήλη χρόνος, βρίσκεται ο απαιτούμενος χρόνος εργασίας, για την ολοκλήρωση της κατασκευής, μιας μονάδας προϊόντος.

**ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΥ ΣΚΕΛΕΤΟΥ
ΜΕΡΙΚΗΣ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑΣ**

A/A	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ	ΕΝΑΡΞΗ	ΛΗΞΗ	ΧΡΟΝΟΣ ΣΕ ΛΕΠΤΑ	ΕΡΓΑΣΘΕΙΣ
1	Απολύμανση Αποτυπωμάτων	09:05	09:07	2	
2	Χύτευση Αποτυπωμάτων & Κατασκευή Εκμαγείων			8	
3	Παράλληλογράφηση - Σχεδιασμός- Προετοιμασία Αντιγραφής			15	
4	Αναπαραγωγή Εκμαγείων με Πυρόχωμα			8	
5	Διαμόρφωση Κέρινου Σκελετού			30	
6	Επένδυση με Πυρόχωμα – Τοποθέτηση στο Φούρνο			8	
7	Χύτευση			3	
8	Απαλλαγή Χυτού από Πυρόχωμα – Αμμοβολισμός			8	
9	Κοπή Αγωγών Χύτευσης – Τροχισμός – Εφαρμογή			40	
10	Λείανση – Στίλβωση – Καθαρισμός			30	
11	Έλεγχος – Έκδοση Παραστατικού			3	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΟΝΟΥ				155	

12.8 Προϋπολογισμός ετήσιας παραγωγής

Ο προϋπολογισμός της παραγωγής παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον δεδομένου ότι, τα οδοντοτεχνικά εργαστήρια δεν παράγουν μαζικά, αλλά κατόπιν παραγγελίας, δεν παράγουν ένα προϊόν, αλλά περισσότερα, το επάγγελμα διανύει περιόδους ύφεσης και έντασης παραγγελιών, όμως τα προϊόντα τιμολογούνται πριν παραχθούν.

Προκειμένου να προϋπολογισθεί η ετήσια παραγωγή πρέπει να υπολογισθεί το σύνολο του ετήσιου χρόνου εργασίας των παραγωγικά απασχολούμενων στο εργαστήριο, σε λεπτά της ώρας.

Ετήσιος παραγωγικός χρόνος

Σύμφωνα με την εργατική νομοθεσία ο ημερήσιος χρόνος εργασίας είναι 8 ώρες ή 480 λεπτά. Στο οκτάωρο αυτό περιλαμβάνονται 30 λεπτά που αντιστοιχούν σε διάλειμμα, δηλαδή σε μη παραγωγικά εργάσιμο χρόνο.

Συνεπώς, κάθε εργαζόμενος εργάζεται μέγιστου 450 λεπτά την ημέρα. Είναι βέβαια επιτρεπτή υπό όρους και προϋποθέσεις η υπερωριακή απασχόληση, πλην όμως, έχει σημαντική επιβάρυνση και για τον λόγο αυτό, υπολογίζεται οκτάωρη απασχόληση.

Προκειμένου να υπολογισθεί ο ετήσιος παραγωγικός χρόνος του εργαστηρίου και δεδομένης της πενήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, αφαιρούμε από το σύνολο των ημερών του έτους τα Σαββατοκύριακα, τις επίσημες αργίες, την κανονική άδεια και λίγες ημέρες απουσίας για λόγους ασθένειας

Οι μη εργάσιμες ημέρες του χρόνου με μικρή απόκλιση, επειδή ορισμένες επίσημες αργίες μπορεί να συμπίπτουν με Σαββατοκύριακα, είναι οι εξής:

Σαββατοκύριακα	104
Επίσημες αργίες	11
Κανονική άδεια	22 μέσος όρος (20-25 βλέπε παράρτημα).
Ασθένεια	3
	<hr/>
Σύνολο	140,

Αφαιρουμένων των μη εργάσιμων ημερών, από το σύνολο των ημερών του έτους, βρίσκουμε το σύνολο των εργασίμων ημερών του έτους, που ανέρχονται σε 225 ημέρες ετησίως.

Πολλαπλασιάζοντας τις εργάσιμες ημέρες του έτους με τα εργάσιμα λεπτά της ημέρας, βρίσκεται ο ετήσιος –ανά εργαζόμενο– παραγωγικός χρόνος σε λεπτά, που ανέρχεται σε $225 \times 450 = 101.250$ λεπτά.

Πολλαπλασιάζοντας τα ετήσια λεπτά παραγωγικού χρόνου ενός απασχολούμενου, με των αριθμό των 4 παραγωγικά απασχολούμενων του εργαστηρίου, που εφαρμόζεται η κοστολόγηση, βρίσκεται πως ο συνολικός ετήσιος παραγωγικός χρόνος του εργαστηρίου ανέρχεται σε $101.250 \text{ λεπτά} \times 4$ εργαζόμενους = 405.000 λεπτά ετησίως.

Ετήσια παραγωγή - Παραγωγικές μονάδες

Γνωρίζοντας τον ετήσιο παραγωγικό χρόνο του εργαστηρίου, που ανέρχεται σε 405.000 λεπτά και τον απαιτούμενο χρόνο εργασίας, για την ολοκλήρωση της κατασκευής κάθε προϊόντος π.χ. του σκελετού της μερικής που ανέρχεται σε 155 λεπτά.

Μπορούμε, εφόσον το εργαστήριο παράγει ένα προϊόν, π.χ. σκελετούς μερικών οδοντοστοιχιών, να υπολογίσουμε την μέγιστη ετήσια παραγωγή, διαιρώντας τον ετήσιο σε λεπτά παραγωγικό χρόνο του εργαστηρίου, με τον απαιτούμενο, για την κατασκευή του μεταλλικού σκελετού χρόνο. Δηλαδή:

$$\frac{405.000}{155} = 2.612,90 \text{ σκελετούς ετησίως.}$$

Όταν όμως το εργαστήριο, αναλαμβάνει την κατασκευή, περισσότερων του ενός προϊόντων είναι αδύνατο να προβλεφθεί η ποσότητα που θα κατασκευάσει από κάθε προϊόν, (οδοντοστοιχίες, πορσελάνες κ.λπ.).

Μπορεί βέβαια να προϋπολογισθεί η ποσοστιαία (%) συμμετοχή κάθε είδους στο σύνολο της παραγωγής, με βάση στατιστικά στοιχεία προηγούμενων ετών, πλην όμως ο τρόπος αυτός δεν είναι ακριβής και οδηγεί σε μικρές ή μεγάλες αποκλίσεις.

Επιβάλλεται λοιπόν, να εφαρμοσθεί ακριβέστερη μέθοδος, που θα δίδει την δυνατότητα ακριβούς κοστολόγησης, όλων των προϊόντων (εργασιών).

Μια τέτοια μέθοδος είναι ο λογισμός του ετήσιου χρόνου εργασίας σε λεπτά, κάθε εργαστηρίου, ως ισόποσες παραγωγικές μονάδες.

Κάθε προϊόν, δαπανά για την κατασκευή του παραγωγικές μονάδες (λεπτά), Όσες παραγωγικές μονάδες (λεπτά) απαιτεί για να κατασκευασθεί ένα προϊόν, (οδοντοστοιχία, πορσελάνη κ.λπ.) ανάλογη είναι και η συμμετοχή του σε όλα τα κόστη, πλην υλικών, η αξία των οποίων προστίθεται με βάση την τεχνική προδιαγραφή κάθε προϊόντος.

13. ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

Μεταφέρονται στον κατωτέρω πίνακα τα ποσά που έχουν ήδη προϋπολογισθεί και αντιστοιχούν σε κάθε κατηγορία κόστους, στην στήλη ποσό.

Στην στήλη ετήσιες παραγωγικές μονάδες καταγράφεται σε λεπτά το σύνολο του ετήσιου χρόνου εργασίας των παραγωγικά εργαζομένων, που στο εν λόγω εργαστήριο, όπως υπολογίστηκε, ανέρχεται σε $(101.250 \times 4) = 405.000$ λεπτά ή παραγωγικές μονάδες.

Διαιρώντας τα επί μέρους κόστη, με τον αριθμό των παραγωγικών μονάδων (λεπτών), βρίσκεται το ποσό με το οποίο επιβαρύνεται κάθε παραγωγική μονάδα. Το άθροισμα της επιβάρυνσης αποτελεί την συνολική επιβάρυνση της παραγωγικής μονάδας.

Διαιρώντας το ποσό επιβάρυνσης της μονάδας ανά συντελεστή κόστους, με την συνολική της επιβάρυνση, βρίσκεται η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε συντελεστή στο συνολικό κόστος π.χ.

Οι αποσβέσεις στον κατωτέρω πίνακα επιβαρύνουν την μονάδα με 0,01 ευρώ και όλοι μαζί οι συντελεστές 0,25. Επομένως;

$$\frac{0,01}{0,25} = 5,61\% \quad \text{συμμετοχή των αποσβέσεων στο συνολικό κόστος.}$$

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ

A/A	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΠΟΣΟ	ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΕΠΙ % ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
1	ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	5.657,11	405.000	0,01	5,61%
2	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	1.743,83		0,00	1,73%
3	ΕΡΓΑΤΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	67.499,27		0,17	66,88%
4	ΚΟΣΤΟΣ ΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	13.188,91		0,03	13,07%
5	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	12.340,00		0,03	12,23%
6	ΦΟΡΟΙ	500,00		0,0012	0,50%
	ΣΥΝΟΛΟ	100.929,12	ΣΥΝΟΛΟ	0,25	100,00%

Στον πίνακα εμφανίζονται δύο δεκαδικά, πλην όμως οι μαθηματικές πράξεις έγιναν με το σύνολο των δεκαδικών και απόλυτη ακρίβεια.

Στον πίνακα βλέπουμε, πως όλοι οι συντελεστές κόστους, πλην των υλικών, επιβαρύνουν στο εν λόγω εργαστήριο, κάθε παραγωγική μονάδα (λεπτό) με 25 λεπτά, είτε διαθέτει τον παραγωγικό χρόνο (λεπτό) για κατασκευή ολικών ή μερικών, πορσελανών, τηλεσκοπικών κ.λπ.

Έχοντας προϋπολογίσει τον απαιτούμενο σε λεπτά χρόνο, για την κατασκευή κάθε προϊόντος, τον πολλαπλασιάζουμε με την συνολική επιβάρυνση της παραγωγικής μονάδας (λεπτού) βρίσκοντας το κόστος του προϊόντος, πλην υλικών. π.χ.

Χρόνος κατασκευής σκελετού μερικής οδοντοστοιχίας 155 λεπτά X 0,25 ευρώ επιβάρυνση παραγωγικού χρόνου (λεπτού) $(155 \times 0,25) = 38,63$ ευρώ.

Εάν υποθέσουμε πως το εργαστήριο αυτό διαθέτει το σύνολο του παραγωγικού του χρόνου στην κατασκευή ενός προϊόντος π.χ. σκελετών μερικής οδοντοστοιχίας, τότε το εργαστήριο θα κατασκευάσει όπως έχει υπολογισθεί 2.612,90 σκελετούς μερικών οδοντοστοιχιών.

ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	405.000 λεπτά, δια
ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΚΕΛΕΤΟΥ (Μ.Ο.)	<u>155 λεπτά</u>
ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΣΚΕΛΕΤΟΥΣ ΜΕΡΙΚΩΝ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΩΝ	2.612,90

Διαιρώντας τα ίδιο συνολικό κόστος του πίνακα της προηγούμενης σελίδας, με τον αριθμό των σκελετών βρίσκουμε την ίδια επιβάρυνση.

	100.929,1
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	2
ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	<u>2.612,90</u>
ΚΟΣΤΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΥ	38,63

Συνεπώς:

Κάθε παραγωγική μονάδα χρόνου, βαρύνει ισόποσα τα διάφορα προϊόντα, με όλα τα κόστη, πλην των υλικών.

Στη συνολική επιβάρυνση κάθε προϊόντος, που είναι ανάλογη με τον παραγωγικό χρόνο που καταναλώνει, προστίθεται η αξία των υλικών, που έχει προϋπολογισθεί με την τεχνική προδιαγραφή κατασκευής του.

Το άθροισμα δίδει το συνολικό κόστος παραγωγής της μονάδος κάθε προϊόντος.

Σύμφωνα με την τεχνική προδιαγραφή του σκελετού μερικής οδοντοστοιχίας, τα υλικά κατασκευής του υπολογίσθηκαν σε 21,58 ευρώ.

Άρα το συνολικό κόστους του σκελετού στο εν λόγω εργαστήριο ανέρχεται σε:

ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΙΚΩΝ	21,58
ΛΟΙΠΑ ΚΟΣΤΗ	<u>38,63</u>
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΚΕΛΕΤΟΥ ΜΕΡΙΚΗΣ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑΣ	60,21

Προσθέτοντας στο συνολικό κόστος παραγωγής της μονάδος το εύλογο κέρδος, βρίσκεται η ελάχιστη τιμή διάθεσής του. Ως ελάχιστο ποσοστό κέρδους πρέπει να εφαρμόζεται ο ισχύον φορολογικός συντελεστής καθαρού κέρδους, που σήμερα ανέρχεται σε 22%.

Εφαρμόζοντας τον συντελεστή καθαρού κέρδους επί του κόστους, βρίσκεται η ελάχιστη τιμή διάθεσης του προϊόντος, π.χ.

ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΚΕΛΕΤΟΥ ΜΕΡΙΚΗΣ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑΣ	60,21
--	-------

$$\text{ΚΕΡΔΟΣ (60,21 X 22\%)} = \underline{13,25}$$

$$\text{Ελάχιστη τιμή διάθεσης} = \underline{\underline{73,46}}$$

14. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

14.1 Αμοιβές Οδοντοτεχνιτών 2005 Βάση της Συλλογικής Σύμβασης

Χρόνια Προϋπηρεσίας	Βασικός Μισθός	Επίδομα Γάμου	Σύνολο σε Ευρώ
0-2	701,93	70,193	772,12
2-4	736,14	73,614	809,75
4-6	768,54	76,854	845,39
6-8	799,18	79,918	879,10
8-10	809,21	80,921	890,13
10-12	832,21	83,221	915,43
12-14	848,10	84,81	932,91
14- 16	862,83	86,283	949,11
16-18	875,81	87,581	963,39
18-20	884,06	88,406	972,47
20-22	904,68	90,468	995,15
22-24	924,13	92,413	1.016,54
24-26	943,58	94,358	1.037,94
26-28	963,04	96,304	1.059,34
28-30	982,47	98,247	1.080,72
30-32	1.002,10	100,21	1.102,31
32-34	1.020,28	102,028	1.122,31
34-35	1.037,48	103,748	1.141,23

14.2 Αμοιβές Βοηθών Οδοντοτεχνιτών 2005 Βάση της Συλλογικής Σύμβασης

Χρόνια Προϋπηρεσίας	Βασικός Μισθός	Επίδομα Γάμου	Σύνολο σε Ευρώ
0-2	634,17	63,42	697,59
2-4	668,94	66,89	735,83
4-6	703,72	70,37	774,09
6-8	713,10	71,31	784,41
8-10	722,48	72,25	794,73
10-12	731,86	73,19	805,05
12-14	741,24	74,12	815,36
14- 16	750,62	75,06	825,68
16-18	760,00	76,00	836,00
18-20	769,38	76,94	846,32
20-22	778,76	77,88	856,64
22-24	788,14	78,81	866,95
24-26	797,52	79,75	877,27
26-28	806,90	80,69	887,59
28-30	816,28	81,63	897,91
30-32	825,66	82,57	908,23
32-34	835,04	83,50	918,54
34-35	844,42	84,44	928,86

14.3 Αποζημίωση Υπαλλήλου και Εργατοτεχνίτη

Πίνακας Αποζημίωσης των υπαλλήλων σε περίπτωση απόλυσης			
Χρόνος υπηρεσίας	Προειδοποίηση ή αποζημίωση	Χρόνος Υπηρεσίας	Προειδοποίηση ή αποζημίωση
2 μηνών- 1 έτους	1 μηνός	17 ετών συμπληρωμένων	13 μηνών
1 έτους συμπλ.-4 ετών	2 μηνών	18 ετών συμπληρωμένων	14 μηνών
4 ετών συμπλ.-6 ετών	3 μηνών	19 ετών συμπληρωμένων	15 μηνών
6 ετών συμπλ.-8 ετών	4 μηνών	20 ετών συμπληρωμένων	16 μηνών
8 ετών συμπλ.-10 ετών	5 μηνών	21 ετών συμπληρωμένων	17 μηνών
10 ετών συμπληρωμένων	6 μηνών	22 ετών συμπληρωμένων	18 μηνών
11 ετών συμπληρωμένων	7 μηνών	23 ετών συμπληρωμένων	19 μηνών
12 ετών συμπληρωμένων	8 μηνών	24 ετών συμπληρωμένων	20 μηνών
13 ετών συμπληρωμένων	9 μηνών	25 ετών συμπληρωμένων	21 μηνών
14 ετών συμπληρωμένων	10 μηνών	26 ετών συμπληρωμένων	22 μηνών
15 ετών συμπληρωμένων	11 μηνών	27 ετών συμπληρωμένων	23 μηνών
16 ετών συμπληρωμένων	12 μηνών	28 ετών συμπληρωμένων	24 μηνών

(Πηγή ΓΕΣΕΕ)

Πίνακας Αποζημίωσης Εργατοτεχνίτη	
Χρόνος υπηρεσίας	Αποζημίωση
2 μήνες – 1 έτος	5 ημερομίσθια
1 έτος – 2 έτη	7 ημερομίσθια
2 έτη – 5 έτη	15 ημερομίσθια
5 έτη – 10 έτη	30 ημερομίσθια
10 έτη – 15 έτη	60 ημερομίσθια
15 έτη – 20 έτη	95 ημερομίσθια
20 έτη – 25 έτη	115 ημερομίσθια
25 έτη – 30 έτη	135 ημερομίσθια
30 έτη και άνω	150 ημερομίσθια

14.4 Κανονική Άδεια Μισθωτών

Χρόνος Υπηρεσίας	Εργάσιμες ημέρες άδειας με εξαήμερο	Εργάσιμες ημέρες άδειας με πενθήμερο
1 χρόνος	24	20
2 χρόνια	25	21
3 χρόνια	26	22
10 υπηρεσία ή 12 προϋπηρεσίας	30	25

Πηγή: ιστοσελίδα Γ.Ε.Σ.Ε.Ε.

14.5 Πληθωρισμός στην Ελλάδα από 1991 έως και 2006

**Πίνακας Ι. Εξέλιξη ετήσιων μεταβολών Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή
(Έτος βάσης: 1999=100,0)**

Γ.Γ.ΕΣΥΕ

Έτος	Σύγκριση δείκτη Δεκεμβρίου κάθε έτους με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους		Σύγκριση μέσου ετήσιου δείκτη κάθε έτους, με τον αντίστοιχο δείκτη του προηγούμενου έτους	
	Δείκτης Δεκ.	Μεταβολή %	Μέσος ετήσιος δείκτης	Μεταβολή %
1991	55,344	18,0	50,733	19,5
1992	63,315	14,4	58,787	15,9
1993	70,922	12,0	67,259	14,4
1994	78,487	10,7	74,573	10,9
1995	84,704	7,9	81,236	8,9
1996	90,879	7,3	87,893	8,2
1997	95,164	4,7	92,759	5,5
1998	98,846	3,9	97,180	4,8
1999	101,559	2,7	99,742	2,6
2000	105,525	3,9	102,884	3,2
2001	108,739	3,0	106,356	3,4
2002	112,422	3,4	110,216	3,6
2003	115,880	3,1	114,108	3,5
2004	119,463	3,1	117,415	2,9
2005	123,789	3,6	121,578	3,5
2006				3,2

14.6 Εξέλιξη της Αξίας της Νομισματικής Μονάδος της Ελλάδος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 2005 ΜΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗ ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΩΝ ΕΤΩΝ				
Πίνακας II. Εξέλιξη της αξίας της νομισματικής μονάδος της Ελλάδος (ετησίως) βάση του Γενικού ΔTK. (Έτος βάσης: 1999 = 100,0)				
Έτος	Γενικός ΔTK (Μέσος Ετήσιος)	Αξία	Αντίστοιχη αξία έτους 2005 σε Ευρώ	Αντίστοιχη αξία έτους 2005 σε δραχμές
1971	2,02198	1 δραχμή	0,17646	60,13
1972	2,10905	1 δραχμή	0,16917	57,64
1973	2,43647	1 δραχμή	0,14644	49,90
1974	3,09105	1 δραχμή	0,11543	39,33
1975	3,50426	1 δραχμή	0,10182	34,70
1976	3,97105	1 δραχμή	0,08985	30,62
1977	4,45432	1 δραχμή	0,08010	27,29
1978	5,01256	1 δραχμή	0,07118	24,25
1979	5,96726	1 δραχμή	0,05979	20,37
1980	7,45161	1 δραχμή	0,04788	16,32
1981	9,27419	1 δραχμή	0,03847	13,11
1982	11,23346	1 δραχμή	0,03176	10,82
1983	13,50031	1 δραχμή	0,02643	9,01
1984	15,99204	1 δραχμή	0,02231	7,60
1985	19,08085	1 δραχμή	0,01870	6,37
1986	23,4724	1 δραχμή	0,01520	5,18
1987	27,32113	1 δραχμή	0,01306	4,45
1988	31,01484	1 δραχμή	0,01150	3,92
1989	35,26395	1 δραχμή	0,01012	3,45
1990	42,46971	1 δραχμή	0,00840	2,86
1991	50,73258	1 δραχμή	0,00703	2,40
1992	58,7874	1 δραχμή	0,00607	2,07
1993	67,25942	1 δραχμή	0,00530	1,81
1994	74,57308	1 δραχμή	0,00478	1,63
1995	81,236	1 δραχμή	0,00439	1,50
1996	87,8928	1 δραχμή	0,00406	1,38
1997	92,75856	1 δραχμή	0,00385	1,31
1998	97,17982	1 δραχμή	0,00367	1,25
1999	99,7419	1 δραχμή	0,00358	1,22
2000	102,88418	1 δραχμή	0,00347	1,18
2001	106,35625	1 δραχμή	0,00335	1,14
2002	110,21631	1 ευρώ	1,10308	1,10
2003	114,10766	1 ευρώ	1,06547	1,07
2004	117,41547	1 ευρώ	1,03545	1,04
2005	121,57793	1 ευρώ	1,00000	1,00

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ**

15. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ Δ. Καραγιάννης, *Λογιστικά Κοστολόγηση Φοροτεχνικά στην Πράξη*, Θεσσαλονίκη 2004
- ✓ Ν. Πομόνης, *Λογιστικές Εφαρμογές*, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 1996
- ✓ Ιωάννης Κέχρας, *Κοστολόγηση κατά Κλάδο Επιχειρήσεων με την Ομάδα 9 του Ε.Γ.Α.Σ.*, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 1999
- ✓ Ι. Πάγγειος, *Εφαρμογές στην Κοστολόγηση*, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 2004
- ✓ Ν. Πομόνης, *Κοστολόγηση 2^η έκδοση*, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 2001
- ✓ Γεώργιος Βενιέρης, *Εισαγωγή στην Λογιστική του Κόστους*, Ανοικτό Πανεπιστήμιο 2002
- ✓ Σταύρος Θεοφανίδης, *Εγχειρίδιο Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων ΕΤΒΑ*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1985
- ✓ Θεοφάνης Καραγιώργος, *Χρηματοοικονομική Λογιστική*, Ανοικτό Πανεπιστήμιο 2002
- ✓ Δημήτριος Α. Παπαδημητρίου, *Το Πρότυπο Κόστος*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1976
- ✓ Απόστολος Βανάκας, *Θεωρητική και Εφαρμοσμένη Λογιστική Κόστους*, Αθήνα 1998
- ✓ Μιλτιάδης Λεονταρίδης, *Οργάνωση Κοστολογίου*, εκδ. Πάμισος, Αθήνα 1972
- ✓ Εμμανουήλ Σακέλλης, *Κοστολόγηση*, εκδ. Βρύκουσ 1992
- ✓ Ιωάννης Κέχρας, *Μηνιαία Κοστολόγηση & Αναλυτική Λογιστική*, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 1997
- ✓ Διονύσης Συρεβέτας, *Χρηματοοικονομική Διοίκηση των Επιχειρήσεων*, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 1995
- ✓ Χαράλαμπος Γκότσης, *Οικονομική Πολιτική*, εκδ. Σταμούλης, Πειραιάς 1990
- ✓ Στεφάνου Κουκούλης, *Χρηματοοικονομική Λογιστική*, εκδ. Γκιούρδας, Αθήνα 2004
- ✓ Γεώργιος Κουμάνταρος, *Λογιστική του Κόστους*, εκδ. Έλλην, Αθήνα 1999
- ✓ Αθανάσιος Σταθόπουλος, *Προϋποθέσεις Οργάνωσης Κοστολογήσεως εις Μικρού και Μεσαίου Μεγέθους Βιομηχανικές Επιχειρήσεις εν Ελλάδι*, ΕΛΚΕΠΑ, Αθήνα 1965